

የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲና ችግሮቹ

በገብሩ አሥራት/ዓረና/

1. መግቢያ

አውሮጳ ውስጥ «መካከለኛ ዘመን» ተብሎ በሚታወቀው እ.ኤ.አ ከ1000 ዓ.ም እስከ 1453 ዓ.ም የዘለቀው ዘመን የመሣፍንት አገዛዝ ሥር የሰደደበት ሁኔታ ነበር። ይህን ዘመን ተከትሎ የተከሰተው መጠነኛ የንግድ፣ የዕደ ጥበብና የባህል ዕድገት ከመሬት ውጭ ሀብት በግለሰቦች እጅ እንዲከማች አስቻለ። እነዚህ ከፍተኛ ሀብት ያከማቹት ቡርጊሶች በጊዜው በነበሩት የፖለቲካ ሥርዓቶች ተገቢው ቦታ ይኖራቸው ዘንድም ተፅዕኖዎችን ማሳደር ጀመሩ። ይኸውም በነበረው የነገሥታቱ ፍጹም ፈላጭ ቆራጭ ፖለቲካዊ ሥልጣን የማሻሻያ ለውጥ ተደርጎ የተወሰነ ሥልጣን እንዲጋሩ ጥያቄዎችን ያቀርቡ ጀመር። ይህ የቡርጊሶች የለውጥ እንቅስቃሴ እያየለ በመሄዱ በአንዳንድ አገሮች የተወሰነ ስልጣን የማጋራት ለውጥን አስከተለ።

የኢንዱስትሪው አብዮትና ሌሎች ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴዎችን ተከትሎ በ18ኛው ክፍለ ዘመን የተከሰተው ከፍተኛ የግል ሀብት ክምችት እምርታ ደግሞ ፍፁም የዘውድ አገዛዝ ጊዜው ያለፈበትና የዕድገት እንቅፋት አድርጎ ተመለከተው። በመሆኑም በተደረጉት የሥልጣን ጥያቄ እንቅስቃሴዎች የተነሣ በአንዳንድ አገሮች የኃይል ሚዛኑን በሚለውጥና ለከበርቴዎች በሚያዳላ አኳኝነት ሰላማዊ የሥልጣን ሽግሽግ ተደረገ። በተወሰኑ አገሮች ደግሞ ይህን ሰላማዊ የሥልጣን ሽግሽግ ባለመቀበላቸው «የከበርቴው አብዮት» ተብሎ የሚታወቀው ነው። የሥልጣን ሽግሽግ ስም ሽርን አስከተለ። ከነዚህ የታወቁት የከበርቴው አብዮቶች መካከል እ.ኤ.አ በ1879 ዓ.ም በፈረንሳይ የተካሄደው ተጠቃሽ ነው። የዚህ የከበርቴው አብዮት መሪ መሬክር «ነጻነት፣ እኩልነትና ወንድማማችነት» የሚል ሲሆን በዋነኝነት ያጠነጠነው በግል ሃብት ቅዱስነትና የግለሰብ ነጻነት ዙሪያ ነበር። ይኸውም ለከበርቴው ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ሥርዓት ዕድገት መሠረት የሚጥል ነበር።

የከበርቴው ሥርዓት የበላይነትን ተቀዳጅቶ የተወሰነ ዘመን ካስቆጠረ በኋላ በ19ኛው ክፍለ ዘመን አጋማሽ አዳዲስ ፍልስፍናዎች፣ ርእዮተ ዓለሞችና ፖለቲካዊ ንድፈ ሐሳቦች ማቆጣቆጥ ጀመሩ። ከነዚህ መካከልም የግል ሃብት ቅዱስነትን

የማይቀበለውና የሰው ልጆች በተለይ ደግሞ ጭቁኖች ነጻ የሚወጡት የግል ሃብት ጠፍቶ የጋራ ሃብት ሲዳብር ነው የሚለው በነ ካርል ማርክስ የሚራመድ አስተሳሰብ ነበር። ስለሆነም ከበርቴውን የግል ሀብት ባለቤትነትንና የፖለቲካ ሥልጣን ቁጥጥርን የሚያሳጣው የላብ አደር ወይም የሶሻሊስት አብዮት መካሄድ እንዳለበት ታወጀ። በዚህ አዋጅና መፈክር መሠረትም ላብ አደሮች ተደራጅተው ሥልጣን የመቆጣጠር ሙከራዎችን አደረጉ።

በኢንዱስትሪ ባደጉትና በበለፀጉት የምዕራብ አውሮፓ አገሮች የተካሄዱት የሶሻሊስት አብዮቶች ድል ሳይቀዳጁ ዓመታትን ካስቆጠሩ በኋላ በተነጻጸሪ ዝቅተኛ ዕድገት በነበራትና አብዛኛው ሕዝቧ አርሶ አደር በሆነው ፍስጥ አዲስ አስተሳሰብ ብቅ አለ። ይኸውም አብዛኛው የኅብረተሰብ ክፍል አርሶ አደር በሆነበት አገር መካሄድ ስላለበት አብዮት በቪላድሚር ኢሊች ሌኒን የተቀነቀነው ንድፈ ሐሳብ ነበር። በዚህ በሌኒናዊ ንድፈ ሐሳብ መሠረት አብዛኛው ሕዝባቸው አርሶ አደር በሆኑባቸው አገሮች ሁለት ተከታታይ አብዮቶች መካሄድ እንዳለበት ይተነትናል። የመጀመሪያው አብዮት «አብዮታዊ ዲሞክራሲ» ሲሆን እሱን ተከትሎ የሚካሄደው ደግሞ «ሶሻሊስት አብዮት» ይለዋል። በዚህ መሠረት እ.ኤ.አ የካቲት 1917 ዓ.ም በፍስጥ የተካሄደውን አብዮት «አብዮታዊ ዲሞክራሲ» ሲለው ከስድስት ወራት በኋላ እ.ኤ.አ ጥቅምት 21 ቀን 1917 ዓ.ም የተካሄደው አብዮት ደግሞ የሶሻሊስት አብዮት ይለዋል። እንግዲህ አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ የሚባለውና ቀደም ሲል በአውሮጳ ከተካሄደው የከበርቴው አብዮት በመሠረቱ ይለያል የተባለው አብዮት ለመጀመሪያ ጊዜ ሥያሜውን ያገኘው በሌኒን አማካይነት ሶቭየት ኅብረት ውስጥ መሆኑ ነው። ከዚህ በኋላም በርካታ ያልበለጸጉና በቅኝ አገዛዝ ሥር የነበሩ አገሮች የሚያካሂዱት አብዮት «አብዮታዊ ዲሞክራሲ» የሚል ሥያሜ ሰጥተውታል። በአገራችን የነበሩት የግራ ፖለቲካ ድርጅቶችም የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ በዚህ በአብዮታዊ ዲሞክራሲ ይጠሩት ነበር።

2. የዓይነተኛ (ቸለቷሰሰፀቸቷለ ? አብዮታዊ ዲሞክራሲ ዋነኛ ይዘቶች

እ.ኤ.አ. በ1917 ዓ.ም በሌኒን የሚመራው አብዮታዊ ዲሞክራሲና የሶሻሊስት አብዮት ተካሄዶ ድል ከተቀዳጀ በኋላ የቀድሞ ፍስጥ ሶቭየት ኅብረት የሚል አዲስ መጠሪያ ተሰጥቷት የመጀመሪያዋ ሶሻሊስት አገር ሆነች። ከዚህ በኋላ ሶቭየት ኅብረት የተለያዩ አገሮች አብዮታውያን መናኸሪያ በመሆን ዓለም ዓቀፍ እንቅስቃሴ

የሚቀጣጠልባት ማዕከል እንድትሆን ዕቅድ ተነደፈ። በርካታ ኮሚኒስቶችም ጉዟቸውን ወደ ሞስኮ በማድረግ እዚያ የተገኘውን ልምድ በመቀመር ለመሥራት ወሰኑ። በተለይ በ1919 ዓ.ም ከመላ ዓለም የተውጣጡ ኮሚኒስቶችን ያሰባሰበ ኮሚኒስት ኢንተርናሽናል /ችጸመፀነተጵረነ/ የሚል ድርጅት ተቋቋመ። ይህ ድርጅት በመላው ዓለም በሚገኙ ጨቋኝ ገዢ መደቦች ላይ አብዮት የሚቀጣጠልበትን ስልትና ስትራቴጂ ቀየሰ።

ኮሚንተርን የኢምፔራሊዝም ደካማ ቋጠሮ ባላቸው ባልበለፀጉ አገሮች ስለሚካሄደው አብዮት የሩስያን ልምድ መሠረት በማድረግ እንደሚንቀሳቀስ አስታወቀ። በተለይ ባልበለፀጉትና ከፊል ቅኝ ግዛትና ቅኝ ግዛት በሆኑት አገሮች መካሄድ ያለበት አብዮት «አብዮታዊ ዴሞክራሲ» መሆኑን አሰመሩበት። እንደ እነ ቻይና፣ ሕንድ፣ መካከለኛ ምስራቅ ወዘተ. የመሳሰሉ አገሮች በአብዮታዊ ዴሞክራሲ ተመርተው ወደ ሶሻሊዝም ሊገሰግሱ እንደሚችሉ ተነገረ። በመሆኑም በነዚህ አገሮች የሚገኙ ኮሚኒስቶችና አብዮተኞች የአብዮታዊ ዴሞክራሲን ይዘትና ቁምነገር እንዲገነዘቡና በዛ ተመርተው እንቅስቃሴችን እንዲያቀጣጥሉ ጥሪ ቀረበ።

2.1 የዓይነተኛ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ፖለቲካዊ ይዘቶች

አብዮታዊ ዴሞክራሲ አብዛኛው ሕዝባቸው አርሶ አደር በሆኑ አገሮች የሚካሄድ ፀረ-ኢምፔሪያሊስትና ፀረ-ፊውዳል ይዘት ያለው አብዮት ነው። በዚህ ፅንሰ ሐሳብ መሠረት ኢምፔሪያሊስቶችና ፊውዳሎች በጠላትነት ተፈርጀው ሥልጣናቸው በኃይልና በአብዮታዊ እርምጃ ይነጠቃሉ። ባልበለፀጉ አገሮች ዴሞክራሲ ሰፊ መሠረት እንዳይኖረውና ሕዝብ የሥልጣን ባለቤት እንዳይሆን ማነቆ የሆኑት እነዚህ ሁለት ጣምራ ኃይሎች ወይም ጠላቶች ናቸው ከሚል ስሌት በመነሣት በነዚህ ኃይሎች ላይ ዓመጽ በማስነሣት ሥልጣናቸው መንጠቅ ሕጋዊም ፍትሐዊም ነው ስለሚባል በአብዮት እንዲመቱ ይደረጋል። በቅኝ ገዢዎች የሚሰቃዩት ሕዝቦችም ተመሳሳይ በሆነ መንገድ አብዮት በማቀጣጠል ነጻነታቸው እንዲቀዳጁና አርነት እንዲገናኙ ይመከራል።

አብዮታዊ ዴሞክራሲ በኢምፔሪያሊስቶችና በፊውዳሎች ላይ የሚያቀጣጥለው አብዮት በላብ አደሩ ፓርቲ መሪነትና በላብ አደሩና በአርሶ አደሩ መደቦች አጋርነት እንደሚካሄድም ይገልጻል። በዚህ መሠረትም ላብ አደሩ የአብዮቱ ግምባር ቀደም መሪ ሲሆን አርሶ አደሩ ደግሞ የአብዮቱ አጋርና የጀርባ አጥንት ተደርጎ ይወሰዳል። ከነዚህ ውጭ ያሉት ማኅበራዊ ኃይሎችም የተለያዩ ሚና እንደሚኖራቸው በስትራቴጂው ውስጥ ታሳቢ ይደረጋል። በአብዮታዊ ዴሞክራሲ ስትራቴጂ እጅግ ደካማ የሆነው አገራዊ

ከበርቴ /ቡርዣ/ በተወላዎይነት ይፈረጃል። የሚያወላውሉም በጠላትነት በተፈረጁት ኢምፔሪያሊስቶችና ፊውዳሎች መካከልና በአብዮቱ ዋነኛ ኃይሎች ማለትም በላብ አደሩና በአርሶ አደሩ መካከል ነው ይለዋል። ከዚህ ውጭ ያሉትን ንኡስ ከበርቴዎች የአብዮቱ አጋሮች አድርጎ ይመለከታቸዋል።

አብዮታዊ ዲሞክራሲ መደቦችንና ማኅበራዊ ኃይሎችን ብቻ ሳይሆን ፓርቲዎችንም እንዲሁ በጠላትነት፣ በወዳጅነትና በመካከል ሰፋሪነት ይፈረጃል። በፅንሰ ሐሳቡ መሰረት ፓርቲዎች የተለያዩ መደቦችና ማኅበራዊ ኃይሎች ጥቅምን የሚወክሉ ተቋማት ናቸው። በመሆኑም እያንዳንዱ ፓርቲ መታየት ያለበት ከቆመለት መደብ ወይም ማኅበራዊ ኃይል አንፃር ነው ይላል። የወዳጅነት ፓርቲ በመወከል የቆመ ፓርቲ በአብዮቱ መሪነትና ወዳጅነት ይፈረጃል። ገበሬውን የሚወክል ፓርቲ ካለም እንዲሁ በወዳጅነት ይፈረጃል። ከዚህ በተፃራሪ ከኢምፔሪያሊስቶችና ፊውዳሎች ጋር የተቆራኙና የነዚህን ጥቅም ያራምዳሉ የሚባሉ ፓርቲዎች ደግሞ በጠላትነት ይፈረጃሉ። በነዚህ በሁለቱ ዋነኛ ፓርቲዎች መሃል ይዋኸቃሉ የሚባሉትና የከበርቴውን ወይም የላይኛውን ንኡስ ከበርቴ የሚወክሉ ፓርቲዎች ደግሞ በወላዎይነት ተፈርጀው እንደየ ሁኔታው በጠላትነት ወይም በጊዜያዊ ወዳጅነት ይደለደላሉ።

የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ሌላው ይዘት የሚመሠረተው መንግሥት የላብ አደሩና የአርሶ አደሩ አምባገነንነት የሚያረጋግጥ መሆኑ ነው። በላብ አደሩ ርእዮተ ዓለም መሠረት እስከ አሁን የነበረው ዲሞክራሲ የጥቂት ጨቋኝ ገዢ መደቦች ዲሞክራሲ ነው። ሰፊው ህዝብ ዲሞክራሲ ተነፍሎ ቆይቷል። በመሆኑም ጨቋኞች የነበሩት መደቦች መልሰው መጨቆን አለባቸው ይላል። ከዚህ በመነሣትም ዲሞክራሲ ወገናዊ በመሆኑ ለጭቁኖች እንጂ ለጨቋኞች የሚነፈግ ይሆናል። አብዮታዊ ዲሞክራሲ ይላብ አደሩና የአርሶ አደሩ አምባገነንነት ነው ሲልም ዲሞክራሲን ለነዚህ መደቦች አጎናጽፎ ለጨቋኞች ግን ስለሚነፍግ ነው።

አብዮታዊ ዲሞክራሲ የተለያዩ መንግሥታዊ አካላት ያላቸውን ተነጻጻሪ ነጻነትም -ቷጭተጸነጸመየ? አይቀበልም። የመንግሥታዊ አካላት አንዱ ሌላውን የመቆጣጠር ፅንሰ ሃሳብ የከበርቴው አስመሳይነት -ሀየፕጸቸረቷቸየ? ካልሆነ በስተቀር ሌላ ትርጉም የለውም ይላል። ሁሉም የመንግሥት አካላት ለአንድ ርእዮተ ዓለምና ለአንድ የመደብ ጥቅም እንዲያገለግሉ የተቋቋሙ ስለሆኑ የሥራ ክፍፍል እንጂ ሌላ ጥቅም አይኖራቸውም ይላል። እነዚህ የመንግሥት ተቋማት የገዢው መደብ መጨቆኛ መሣሪያዎች ከመሆን ያለፈ ፋይዳ እንደማይኖራቸው ይገልጻል።

አብዮታዊ ዲሞክራሲ እንደ ቡርዣው ሊቮራል ዲሞክራሲ ሲቭል ማኅበረሰቦች በመንግሥትና በኅብረተሰብ መካከል ያለውን ግንኙነት በማሳመር ረገድ ሚና ይኖራቸዋል ብሎ አያምንም። በቡርዣው ሊቮራል ዲሞክራሲ ሲቭል ማኅበረሰባት በኅብረተሰብና በመንግሥት መካከል ያለውን የመራራቅ ክፍተት በሞምላት ረገድ የሚጫወቱት ሚና ለዲሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ አስተዋጽኦ ያደርጋል ተብሎ ይታመንበታል። ግዙፍ የመንግሥት መዋቅሮች በዜጎች /በኅብረተሰቡ/ ላይ ከባድ ተፅእኖ እንዲያሳድሩ በመመከት ረገድ ድርሻ እንዳላቸው ያምናል። በመሆኑም በነጻነት ተደራጅተው ሚናቸውን እንዲጫወቱ መፍቀድ ብቻ ሳይሆን እንዲጠናከሩም ያበረታታል። በአብዮታዊ ዲሞክራሲ እይታ ግን እነዚህ ማኅበራት የቡርዣው መደብ አንድ ክፍል እንጂ ሌላ ሊሆኑ እንደማይችሉ ይታመናል። ከዚህ የተነሳም በአብዮታዊ ዲሞክራሲ እምነት የሚቋቋሙት ማኅበራት በመሪ ፓርቲ ቁጥጥር ሥር መሆን ይኖርባቸዋል። አብዮታዊው ፓርቲ የማይቆጣጠረው ማኅበር ከቶ ሊኖር አይችልም፣ አይገባም። የማኅበራት ሚና የመንግሥትን ተጽእኖ መቋቋም መሆኑ ቀርቶ ኅብረተሰቡን ለመቆጣጠር የሚያገለግሉ መሣሪያዎች ይሆናሉ።

በአብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰብ የሚደያ ሚናም መንግሥትን ለማገልገል የተቋቋሙ ተቋም እንጂ ኅብረተሰብ የሚፈለገው እውነተኛ መረጃ እንዲያገኝ ለማድረግ የተቋቋመ ተደርጎ አይወሰድም። ነጻ ፕሬስ የሚባል ጉዳይም ቦታ አይኖረውም። «ለጭቁኖች ጥብቅና ከቆመውና» እነሱን ከሚያገለግለው መንግሥትና ፓርቲ ውጭ የሆነ ነጻ ፕሬስ ፈጽሞ ሊታሰብ አይችልም። ነጻ ፕሬስም ቢሆን የቡርዣው የማስመሰል ስልት እንደሆነ ተደርጎ የሚቆጠር ነው። በመሆኑም በቡርዣው ሥርዓት ዲሞክራሲን በመገንባት ረገድ ከፍተኛ አስተዋፅኦ እንዳለው የሚነገርለት ፕሬስም ነጻነት እንዲኖረው ተደርጎ አይደራጅም።

የቡርዣው ዲሞክራሲ የዕድገት መሠረት ውድድር ነው ብሎ ያምናል። የኢኮኖሚ፣ የፖለቲካና የዕውቀት ዕድገት ምንጭ ውድድር ነው ብሎ ያምናል። በመሆኑም የፖለቲካ ሥልጣንም ፓርቲዎች በሚያደርጉት ውድድር ይወሰናል ይላል። የመድብለ ፓርቲ ስርዓት እውን የሆነውም በዚህ የክበርቴው ሥልጣን በፖለቲካው ገበያ መወሰን አለበት የሚል አስተሳሰብ ላይ ተመሥርቶ ነው። አስተሳሰቡ የተለያዩ ጥቅሞችንና ማኅበረሰቦችን የሚወክሉ ፓርቲዎች ተወዳድረው በማሸነፍ ሥልጣን መቆጣጠር ይኖርባቸዋል በሚለው መርህ ላይ ይመሠረታል። አብዮታዊ ዲሞክራሲ ግን ይህንንም በአስመሳይነት

ይፈርጀዋል። ከወዝ አደሩ ውጭ ያሉ ፓርቲዎች በመልክ የተለያዩ ቢመስሉም ዞሮ ዞሮ የሚወክሉት ግን አንድ መደብን ወይም ቡርኻቸውን ነው ብሎ ያምናል። ስለሆነም የብዙኃን ፓርቲን በመሠረቱ ይጻረራል። በእርግጥ አብዮታዊ ዲሞክራሲ በሚፈጠረው የአንድ ፓርቲ ሥርዓት ላይ የሚያሳድሩት የረባ ተጽኖ አይኖርም የሚል ግምገማ ላይ እስከደረሰና እስካመነ ድረስ የብዙ ፓርቲዎች ህልውና ሊፈቅድ ይችላል። ይህ ግን የአንድ ፓርቲ የበላይነትን ወይም ጠቅላይነትን መሠረታዊ አስተሳሰብ የሚለውጥ አይሆንም።

በአብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰብ «መሪ ድርጅት» -ቨቲካግጭቷረደ ፕቷረተየ? ልዩ ቦታ የሚሰጠው ነው። የኅብረተሰብን ሁለንተናዊ እንቅስቃሴ የሚመራና የሚቆጣጠር አንድ ጠንካራ ፓርቲ መኖር እንዳለበት የሚያምነው ይህ አስተሳሰብ ይህን ግዳጅ ለላብ አደር ወይም ለኮሚኒስት ፓርቲው ይሰጠዋል። በአብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰብ መሪ ድርጅት የኅብረተሰቡን ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊ፣ ማኅበራዊ፣ ባህላዊ ወዘተ. እንቅስቃሴዎችን በመምራትና በመቆጣጠር ወደ ፊት እንዲራመድ ያደርጋል ተብሎ ይታመናል። መሪ ድርጅት ዋነኛ የኅብረተሰብ እንቅስቃሴዎችን ብቻ ሳይሆን አነስተኛ የሚባሉትን እንቅስቃሴዎች ጭምር ይመራል፣ ይቆጣጠራል።

መሪ ድርጅት አባላቱን በተለያዩ መስኮች በማሰማራት ፖለቲካዊ አመለካከቱን ለማስረጃ ከመጣሩ በተጨማሪ ከላይ የሚወሰኑትን ውሳኔዎች ተግባራዊነትን ይቆጣጠራል። መሪ ድርጅት ከማንኛውም መንግሥታዊ ተቋም በላይ ሥልጣንና ኃይል ይኖረዋል። ከዚህ የተነሣም የፓርቲ ሥልጣን ፍጹም ይሆናል። በመሪ ድርጅት አሠራር መሠረት ከፓርቲው ውስጥም ማእከላዊ ኮሚቴውና ፖሊት ቢሮው ፍፁም ስልጣን ይኖራቸዋል። በመሪ ድርጅት ፅንሰ ሐሳብ መሠረት የፓርቲው ፖሊት ቢሮን የሚስተካከል የሥልጣን ተቋም ከቶ አይኖርም። በዚህ የፓርቲ የአመራር አካል የተወሰኑ ውሳኔዎች ያለምንም ማመንታት ተግባራዊ ይሆናሉ። የፓርቲው ተራ አባላት በዲሞክራሲያዊ ማእከልነት ተሸብሰው ከላይ የሚንቆረቆረውን ለመተግበር ይገደዳሉ። ከላይ የሚወርደውን መመሪያ አልቀበልም ብሎ በፓርቲው ውስጥ ሊኖር የሚችል አባል ከቶ ሊኖር አይችልም።

ከሞላ ጎደል የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ፖለቲካዊ ይዘቶች ከላይ የተጠቀሱት ሆነው የላብ አደሩና የአርሶ አደሩ አምባገነንነትን ወይም የበላይነትን ለማረጋገጥ የተቀየሱ ናቸው። የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ፖለቲካ ላብ አደሩን ለሥልጣን ለማብቃት የሚወሰዱ

እርምጃዎችም ናቸው። በመሆኑም በአጭር ጊዜና በነውጥ ተግባራዊ እንዲሆኑ ይሞክራል።

2.2 የዓይነተኛ አብዮታዊ ዲሞክራሲ የኢኮኖሚ ይዘት

አብዮታዊ ዲሞክራሲ ባልበለፀጉ አገሮች የሚካሄድ ፀረ ኢምፔሪያሊስትና ፀረ-ፊውዳል ትግል መሆኑ ቀደም ሲል ተገልጿል። ፀረ-ኢምፔሪያሊስትና ፀረ-ፊውዳል አብዮት ፖለቲካዊ ብቻ ሳይሆን ኢኮኖሚያዊ ገጽታዎችም አሉት። እነሱም ኢምፔሪያሊስቶችንና ፊውዳሎችን በማዳከም አርሶ አደሩንና ላብ አደሩን ያጠናክራሉ ተብለው የሚታመንባቸው ናቸው።

ኢምፔሪያሊስቶችን በማዳከም ረገድ አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ የሚያዛቸው ኢኮኖሚያዊ እርምጃዎች ሁሉንም የኢምፔሪያሊስቶች ተቋሞች መውረስን ነው። የኢምፔሪያሊስቶች ኃይል የሚጠናከረው ካላቸው ኢኮኖሚያዊ ይዘታ የሚመነጭ ነው ብሎ ስለሚያምን ያለምንም ማወላወል ይዘታቸው እንዲወረስ ያደርጋል። ይህ እርምጃ ጉልበቱ የሚበዘበዘውና ሀብቱ የሚዘረፈው ሰፊው ሕዝብ ይዘታ እንደሚያጠናክር ታሳቢ ከማድረጉ ባሻገር አገራዊ ከበርቴው በቂ ቦታ ኖሮት ኢኮኖሚያዊ ዓቅሙ እንዲያሳድግ ያስችለዋል ተብሎ ይገመታል። በመሆኑም የኢምፔሪያሊስቶች ሀብት መውረስ በመጀመሪያው ከሚወሰዱት የኢኮኖሚ እርምጃዎች አንዱ ይሆናል። የኢምፔሪያሊስቶች የኢንዱስትሪ ተቋማት መውረስ ጠንካራ አገራዊ ኢንዱስትሪ በመገንባት ረገድ አንድ ወሳኝ እርምጃ እንደሆነ የሚያምነው አብዮታዊ ዲሞክራሲ በተጨማሪም ወሳኝ ወይም ገዢ የሆኑትን የአገር የኢኮኖሚ ተቋማት በመንግሥት ቁጥጥር ሥር መዋል እንዳለባቸው ያስረግጣል። በተለይ ገዢ የሆኑ የኢንዱስትሪ ተቋማትን ተቆጣጥሮ በአገራዊ ኢኮኖሚው ላይ ተጽእኖ የማሳደር አቅጣጫ ልዩ ትኩረት የሚሰጠው ነው። እነዚህ እርምጃዎች ቀጥሎ ለሚቋቋመው የሶሻሊስት ሥርዓት መሠረት ያመቻቻሉ ተብሎም ይታሰባል።

አብዮታዊ ዲሞክራሲ ከኢምፔሪያሊስቶች ሀብት በተጨማሪ በፊውዳሎች ይዘታ ሥር ያለውን መሬትም ይወረሳል። በፊውዳሎች ብቻ ሳይሆን በአርሶ አደሮች ይዘታ ያለው መሬትም በመንግሥት ቁጥጥር ሥር ይሆናል። መሬት በአጠቃላይ በመንግሥት ባለቤትነት ሥር ሆኖ አርሶ አደሮች ተከፋፍለው የመጠቀም መብት ይኖራቸዋል። ይህ እርምጃም ፊውዳሎችን በማዳከምና የአብዮት ኃይሎችን በማጠናከር ረገድ ከፍተኛ ፋይዳ ያለው አንድ ስትራቴጂያዊ ኢኮኖሚያዊ አቅጣጫ ተደርጎ

ይወሰዳል። መሬት በመንግሥት ቁጥጥር ሥር መዋሉና ለገበሬው መከፋፈሉ አብዛኛውን ሕዝብ በመንግሥትና በገዢው ፓርቲ ተጽእኖ ሥር በማዋል ለቀጣዩ ስትራቴጂያዊ እርምጃ ማለትም ለሶሻሊስት አብዮትና ግምባታ ዝግጁ እንዲሆን ያደርገዋል ተብሎ ይታመናል።

ከፍ ብለው የተጠቀሱት የአብዮታዊ ዲሞክራሲ የኢኮኖሚ አቅጣጫዎችና ይዘቶች ከፖለቲካዊ ይዘቱ ተለይተው የሚታዩ አይደሉም። የፖለቲካው ስትራቴጂ አካል ሆነው ኢምፕሪያሊስቶችንና ፊዳሎችን በማዳከም ለሶሻሊስት አብዮትና ግምባታ መሠረት እንዲጥሉ የተቀየሱ ናቸው። ከዚህ ውጭ ፋይዳ ይኖራቸዋል ተብሎ አይታሰብም።

3. የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲና ዕድገቱ

ኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ርእዮተ ዓለምን የወረሰው ቀደም ብለው ከተቋቋሙት የግራና ግራ ዘመም እንቅስቃሴዎች ነው። የአፄ ኃይለ ሥላሴ መንግሥት ከመውደቁ በፊት ዓለማዊና አገራዊ ሁኔታዎች ለግራ እንቅስቃሴዎች መፈጠር የተመቻቹ ነበሩ። በዓለም ዓቀፍ ደረጃ በነሆ ቺ ሚንህ የሚመራው የቤትናም ጦርነት፣ በነቸ ቺ ጉቤራና ፊደል ካስትሮ የሚመራው የኩዩባ አብዮታዊ እንቅስቃሴ፣ የሶቭየት ኅብረት የወቅቱ አስገራሚ ዕድገት፣ የቻይና እንቅስቃሴና በአፍሪቃ ይካሄዱ የነበሩት የነጻነት እንቅስቃሴዎች በተለይ ደግሞ የሞዛምቢክና የአንጎላ ግራ ዘመም እንቅስቃሴዎች በኢትዮጵያ ይካሄድ በነበረው ፀረ ዘውዳዊ አገዛዝ እንቅስቃሴ ላይ ከፍተኛ ተጽእኖ አሳድረው ነበር። በአገር ውስጥ ደግሞ እጅግ ጨቋኝ የነበረው ዘውዳዊ አገዛዝና የምዕራባውያን በአገሪቱ ጉዳይ ላይ የነበራቸው ጣልቃ ገብነት በተማሪውና በሙሁሩ ዘንድ የለውጥ ተነሳሽነት ተጽእኖ ማሳደራቸው አልቀረም። እነዚህ ውጫዊውና ውስጣዊ ሁኔታዎች በጣምራ ኢትዮጵያ ውስጥ የግራ እንቅስቃሴ ቦታ እንዲኖረው የተጫወቱት ሚና ቀላል አልነበረም። እንዲያውም በ1960ዎች የተፈጠሩት እንቅስቃሴዎች ከማርክሲያዊው ርእዮተ ዓለምና የግራው እንቅስቃሴ በሰፊው ተወሰዋል። በ1960ዎቹ የተመሠረቱት ትላልቅ ፓርቲዎችና ግምባሮች የሶሻሊዝም ጽንሰ ሐሳቦችንና ስትራቴጂዎችን በፕሮግራሞቻቸው ውስጥ አካተዋል።

ኢትዮጵያ ውስጥ መንግሥትን በመቃወም ይንቀሳቀሱ የነበሩት የኢትዮጵያ ህዝብ አብዮታዊ ፓርቲ /ኢህአፓ/፣ መላው ኢትዮጵያ ሶሻሊስት ንቅናቄ /መኤሶን/፣ ተጋድሎ ሓርነት ህዝቢ ትግራይ /ተሐህት/፣ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ

/ሀግሐኤ/፣ የመሳሰሉት ድርጅቶች ፕሮግራማቸው ውስጥ የግራ አስተሳሰቦችን አስፍረዋል። በወቅቱ ቀኝ ተብለው የተፈረጁት ፓርቲዎች ሳይቀር ከጊዜው ነፋስ ሊያመልጡ አልቻሉም። አንዱ ወይ ሌላውን የግራ አስተሳሰብ በፕሮግራማቸው አካተው ነበር። በወግ አጥባቂ ዓረቦች በእጅጉ ይደገፍ የበረውና የቀኝ መስመር ፖለቲካ አራማጅ ነው ተብሎ ይታወቅ የነበረው ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ /ጀብሃ/ ሳይቀር የግራ አመለካከቶችን በፕሮግራሙ አስፍሮ ነበር።

ከኢህአዴግ አባል ፓርቲዎች ውስጥ ቀድሞ የተቋቋመው ህወሓት ሲሆን ድርጅቱ የመጀመሪያውን ፕሮግራም የነደፈው ማርክሲያዊ ሌኒናዊ ርእዮተ ዓለም መመሪያው እንደሚሆንና ፀረ-ፊውዳልና ፀረ-ኢምፔሪያልስት አብዮት እንደሚያካሂድ መሠረት በማድረግ ነበር። በእርግጥ የመጀመሪያው የህወሓት ፕሮግራም የግንባሩን ባህርይ ያገናዘበ እንዳልነበር በብርቱ ይተች ነበር። ይኸውም ህወሓት የተለያዩ መደቦችንና የፖለቲካ አስተሳሰቦችን ያቀፈ ድርጅት በመሆኑ ራሱን በማርክሲያዊ ሌኒናዊ ርእዮተ ዓለም የሚመራ አብዮታዊ ግንባር አድርጎ ሊወስድ አይችልም የሚል ትችት ነበር። ድርጅቱ የዚህ ዓይነት ትችትና ሂስ ቢደርስበትም ማርክሳውያን ግለሰቦች በብዛት ያቀፈ ስለሆነ በነዚህ የርእዮተ ዓለሙ አራማጆች ተጽእኖ ሥር ሆኖ አብዮታዊ ዲሞክራሲን ሊያራምድ ይችላል የሚል ክርክር ያነሣ ነበር። በመሆኑም በ1971 ዓ.ም በተካሄደው ድርጅታዊ ጉባኤ ባጸደቀው ፕሮግራምም ቢሆን ፀረ-ኢምፔሪያልስት፣ ፀረ-ፊውዳልና ፀረ-ብሮክራሲያዊ ከበርቱ ትግሉ እንደሚያራምድ አውጇል። እንዲያውም ጽንፈኛ የግራ ድርጅት መሆኑን ለማስረገጥ የምዕራብ ኢምፕሪያሊስቶች ብቻ ሳይሆን ሶብዮቶችንም በከላሽነትና በጠላትነት ፈርጇል። የምዕራቡንና የምሥራቁን ኢምፔሪያሊስት ጎራዎች አበክሮ እንደሚዋጋ አውጇል።

ህወሓት አንደኛ ድርጅታዊ ጉባኤውን ካካሄደ ከአንድ ዓመት በኋላ በአመራሩ ውስጥ ብርቱ የፖለቲካ ክርክር ተነስቶ ነበር። በዚህ ጊዜ የተነሣው አከራካሪ ጉዳይ በሚካሄደው አብዮት የአገራዊው ከበርቱ ወይንምቡርገር ሚና ምን ይሆናል? የሚል ነበር። በቻይናና በሌሎች በወቅቱ በሞዴልነት ይጠቀሱ የነበሩት አገሮች የተካሄደው አብዮት አገራዊ ቡርገርውን እንደ ስትራቴጂያዊ ወዳጅ ይወሰድ ነበር። ለዚህ ሲባል በነዚህ አገሮች የተካሄደው አብዮት «ብሔራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት» የሚል ስያሜ ይሰጠው ነበር። ይኸ ስያሜ የብሔራዊ ወይም የአገራዊ ቡርገርን ሚና ለማጉላት ሲባል የተሰጠ ነበር። ህወሓት ውስጥ በተካሄደው ፖለቲካዊ ፍጭት ግን ብሔራዊ ቡርገርው

ወላዎይ ስለሆነ የዴሞክራሲያዊ አብዮቱ ስትራቴጂያዊ ወዳጅ ሊሆን አይችልም የሚል ነበር።

ከዚህ ሌላ አብዮታዊ ዴሞክራሲ እንደ አንድ ፖለቲካዊ ሥርዓት አድርጎ የሚወስድ አመለካከትም ነበር። በውይይቱ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ራሱን የቻለ የፖለቲካ ሥርዓት ሳይሆን ኋላ ቀር ሥርዓቶችን ለማፍረስ የሚካሄድ ነውጥ መሆኑ ስምምነት ላይ ተደረሰ። ከዚህ ጊዜ በኋላ ህወሓት የተከተለው የአብዮታዊ ዴሞክራሲ አቅጣጫ ሰብዮቶች በ1917 ዓ.ም የተከተሉት ዓይነት ወደ ሶሻሊዝም ለመሸጋገር የሚደረግ ነውጥ እንደሆነ ነበር።

ህወሓት ውስጥ የነበሩት «ተራማጆች» በአብዮታዊ ዴሞክራሲ ዙሪያ የሚነሱ በርካታ አንገብጋቢ ጥያቄዎችን አንስተው ከተወያዩና ስምምነት ላይ ከደረሱ በኋላ የቀራቸው አንድ ጥያቄ ነበር። ይኸውም የማርክሲያዊ ሌኒናዊ ፓርቲ ምሥረታ የተመለከተ ነበር። ከኢህአፓና ከሌሎች ግራ ድርጅቶች በህወሓት ላይ ይሰነዘር የነበረው ትችት አስተማማኝና ጠንካራ የላብ አደሩ ፓርቲ መሪነት በሌለበት አብዮት ድል አይመታም የሚል ነበር። በመሆኑም በ1975 ዓ.ም ከተካሄደው የድርጅቱ ሁለተኛ ድርጅታዊ ጉባኤ በኋላ ለላብ አደሩ ፓርቲ ቅድመ ዝግጅት እንዲሆን ተብሎ «የግምባር ቀደምት» -ቭቷነገጭቷረደ ሊጽመጽነተሰ? መሰባሰብ ተጀመረ። ይህ የግምባር ቀደምት ስብስብ ለሚመሠረተው የላብ አደር ፓርቲ አስኳል ነበር። የግምባር ቀደምት ስብስብ በተለያዩ ፖለቲካዊና ርእዮተ ዓለማዊ ጉዳዮች ዙሪያ ውይይቶችን ሲያካሄድ ከቆየ በኋላ በ1977 ዓ.ም ክረምት ላይ ማርክሲያዊ ሌኒናዊ ሊግ ትግራይ /ማሌሊት/ በሚል የሚታወቀው ፓርቲ ተመሠረተ። ከዚህ ፓርቲ ምሥረታ በኋላ የግምባሩ ሚና እየደበዘዘ የማሌ ፓርቲው ሚና እየጎለበጠ ሄደ። የግምባሩ አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ ፕሮግራም በዚህ ፓርቲ መሪነት መተግበር ጀመረ።

ማሌሊት ከተመሰረተ ከጥቂት ዓመታት በኋላ የኢትዮጵያ ህዝቦች ዴሞክራሲያዊ ንቅናቄና/ኢህዴን/ ህዝባዊ ወያነ ሐርነት ትግራይ ግንባር ፈጥረው የኢትዮጵያ ህዝቦች አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ ግምባር /ኢህአዴግ/ በሚል ስያሜ ተጠሩ። ኢህዴን ውስጥ የነበሩት «ግምባር ቀደምትም» ከማሌሊት ጓዶቻቸው ጋር በመወሃድ የኢትዮጵያ ማርክሲያዊ ሌኒናዊ ኅብረትን /ኢማሌኅ/ ፈጠሩ። የኢህአዴግ ፕሮግራም ይህ ማርክሲያዊ ሌኒናዊ ፓርቲ በሚሰጠው አመራር ሥራ ላይ እንዲውልም ስምምነት ላይ ተደረሰ። በመሆኑም አንድ ወጥ የሆነ የአብዮታዊ ዴሞክራሲ ፕሮግራም ሊቀረፅ ቻለ።

ኢህአዴግ በማርክሲያዊ ሌኒናዊ ፓርቲ እየተመራ ሲያራምድ የነበረው የፖለቲካ ፕሮግራም ከሞላ ጉደል የቀደምት ወይም የሌኒንና የስታሊን እንዲሁም የአልባንያ ኮሚኒስቶች ይመስል ነበር። እንዲያውም ይበልጥ ትኩረት ተሰጥቶት እንዲመሳሰል የተደረገው ያልተበረዘ ማርክሲያዊ ርእዮተ ዓለም ያራምዳል ከተባለውና ከአገራችን ሁኔታ ጋር እጅግ ይመሳሰላል ከሚባለው አልባንያ ጋር ነበር። በመሆኑም እነዚህ ያልተበረዙ ማርክሲስቶች ያራምዱታል የተባለውንና ከሞላ ጉደል ቀደም ሲል የተገለጸውን የአብዮታዊ ዲሞክራሲ የፖለቲካና የኢኮኖሚ ፕሮግራም ተቀበለ። በዚህ መሠረትም እስከ 1983 ዓ.ም የሚቀጥሉት የፖለቲካና የኢኮኖሚ አቋሞች በኢህአዴግ ፕሮግራም ውስጥ ሰፍረው ይፋ ሆኑ።

1. የሚቋቋመው መንግሥት የላብ አደሩና የአርሶ አደር አምባገነንነት -ደፀቸተቷተጸረሰሀፀፀፕ? እንደሚሆን?
2. የአብዮቱ ምሰሶ የላብ አደሩና የአርሶ አደሩ ቃል-ኪዳን -ጸለለፀቷንቸጽ? እንደሚሆን?
3. ኢምፔሪያሊዝም፣ ፊውዳሊዝምና ቢሮክራሲያዊ ከበርቴው የአብዮቱ ጠላቶች እንደሆኑ?
4. አገራዊ ከበርቴና ከፍተኛ ንኡስ ከበርቴ በወላዋይነት እንደሚፈረጁ?
5. አብዮታዊ ዲሞክራሲ ወደ ሶሻሊዝም መሸጋገሪያ ድልድይ እንደሆነ?
6. ሁሉም መደቦች የላብ አደሩን ግምባር ቀደም መሪነት -ቨቷነገጭቷረደሰሀፀፀፕ? መቀበል እንዳለባቸውና ያለላብ አደሩ መሪነት አብዮት ድል እንደማይቀዳጅ?
7. መሬት የህዝብና የመንግሥት ሀብት ሆኖ በመንግሥት እንደሚተዳደር?
8. የኢምፕሪያሊስቶች ተቋማት ተወርሰው የሰፊው ሕዝብ ሀብት እንደሚሆኑ?
9. ገዢ የኢኮኖሚ ተቋማት በመንግሥት ቁጥጥር ሥር እንዲወሉ? የሚሉ ነበሩ።

3.2 በደርግ ውድቀት ዋዜማና ከደርግ ውድቀት በኋላ የተከለሰው አብዮታዊ ዲሞክራሲ

3.2.1 ዓለማዊና አገራዊ ለውጦች በኢህአዴግ አቋሞች ያስከተሉት ተፅእኖ

ደርግ ከመወደቁ ሁለት ዓመት ቀደም ብሎ ወይም ከ1982 ዓ.ም ጀምሮ ኢህአዴግ ውስጥ ከፍተኛ የአቋም መንሸራተት ተከስቷል። በኢህአዴግ የአቋም መንሸራተት ከፍተኛ ተጽእኖ ከነበራቸው ክስተቶች አንዱም ዓለማዊው የኃይል ሚዛን

እየተለወጠ መሄዱ ነበር። በምሥራቁ ዓለም በነበረው ሥርዓት ውስጥ በተከሰተው ውስጣዊ ቀውስና የምዕራቡ ዓለም በምሥራቁ ዓለም ላይ ባደረገው ያላስለሰ ርዕዮተ ዓለማዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ባህላዊ ዘመቻ ምክንያት የኃይል ሚዛኑ ወደ ምዕራቡ እንዲያጋድል አድርጎታል። ይህ የኃይል ሚዛን ለውጥ በምሥራቁ ዓለም ከፍተኛ ቀውስ በማስከተል ለመዳከምና ለመበታተን ዳርጎቷል። ከዚህ የተነሳም በምሥራቁ ዓለም ብቻ ሳይሆኑ የካምፑን ርዕዮተ ዓለምና ፖለቲካ ይከተሉ በነበሩና ቅጅውን ባነገቡ ያልበለጸጉ አገሮች ላይም ከፍተኛ ተጽእኖን አስከትሏል። ለአንዳንዶችም የውድቀት ምክንያት ሆኗል። የምሥራቁን ዓለም ርዕዮተ ዓለም እንከተላለን በሚሉት ፓርቲዎችና የአርካት ግምባሮች ሳይቀር ተጽእኖው በርትቶ ነበር። ከነዚህ የላብ አደሩ ርዕዮተ ዓለምና አመራር እንከተላለን ከሚሉት ፓርቲዎችና ግምባሮች መካከልም ኢማሌንና ኢህአዴግ ተጠቃሾች ናቸው።

ኢህአዴግ በደርግ ውድቀት ዋዜማ በተለይ ደግሞ በ1983 ዓ.ም ባደረገው ጉባኤ በዓለም አቀፍ ደረጃ የተከሰተውን ለውጥ መሠረት በማድረግ የፕሮግራም ለውጦችን አካሂዷል። ካደረጋቸው ለውጦች መካከል ልዩ ትኩረት የተሰጣቸው ጉዳዮች 1ኛ/ አብዮታዊ ዴሞክራሲ የብዙኃን ፓርቲዎች ህልውና ሊቀበል እንደሚችልና 2ኛ/ ከመሪው ማርክሲያዊ ፓርቲ ይልቅ ግንባሩን በማስቀደም መሥራት እንደሚያዋጣ መቀበሉ ነበር። እነዚህ የአቋም ለውጦች ከምዕራቡ ዓለም ሊደርሱ የሚችሉ ጫናዎችን በማርገብ ረገድ ይረዳሉ ተብሎ የተሳበ ሲሆን በተለይ የማርክሲስ ፓርቲው ከመጋረጃ ጀርባ እንዲተውን የሚያደርገው ውሳኔ በድርጅቱ የፕሮግራም ይዘት ከፍተኛ እንድምታ ማስከተሉ አልቀረም። ከዚህ ጉባኤ ማግስት ጀምሮ በአባላት ጉባኤ በይፋ የተቋቋመው ማርክሲያዊ ፓርቲ መደበኛ ብቻ ሳይሆን ጭራሽ ህልውናው እንዲጠፋ ተደረገ። ከኢህአዴግ አርማ በላይ ልቆና ተከብሮ ሲውለበለብ የነበረው ባለ ማጭዳና ማረሻው ቀይ የኢማሌን አርማ ከያለበት ተለቀመ። ይፋዊና ይፋዊ ባልሆነ መንገድ ዓለም አቀፍ ሁኔታዎች ለግራ ፖለቲካ ስለማያመቹ ኢማሌንን ትተን የግንባሩ ዓላማዎችን በማራመድ እንንቀሳቀስ ተባለ።

የኢህአዴግ አመራር ካቋቋመው ማርክሲያዊ ፓርቲ ጋር የተፋታው ውጫዊው ጫና ስለበረታበት ብቻ አልነበረም። በአገር ውስጥም በሶሻሊዝም ላይ ከፍተኛ ጥላቻ ተፈጥሯል የሚል ግምት ነበር። በተለይ ደርግ ይህን ርዕዮተ ዓለም አንግቦ በኢትዮጵያ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ዕድገት ላይ ያስከተለው ችግር ታሳቢ ሲደረግ መፈክሩን ይዞ

መንቀሳቀስ የሕዝቡን ጥላቻ መጋበዝ እንደሆነ ይገለጽ ነበር። በመሆኑም ከሕዝቡ ጋር ስምምነት ለመፍጠር ለዘብ ያለ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ አቅጣጫ መከተል ብቸኛው አማራጭ ተደርጎ ተወስዶ ነበር።

ከፍ ብለው የተጠቀሱት ተጽእኖዎች ኢህአዴግ ደርግን አሸንፎ ስልጣን ከመቆጣጠሩ በፊት በፕሮግራሙና ፖለቲካዊ አስተሳሰቡ ላይ ለውጥ እንዲያደርግ አስገድደውታል። በመሆኑም ያራምደው በነበረ የአብዮታዊ ዴሞክራሲ ፖለቲካዊ ይዘቶች ላይ ለውጦችን አድርጓል። ሆኖም የተደረጉት ለውጦች በሚገባ ተጠንተውና በጥልቀት ውይይት ተደርጎባቸው የተካሄዱ አልነበሩም። አመራሩ ከውጭ የሚመጣበትን ጫናና የደጋፊዎቹን አመለካከት ታሳቢ በማድረግ ብቻ የወስዳቸው እርምጃዎች ነበሩ።

1983 ዓ.ም ግንቦት ወር ላይ ደርግ ከሥልጣን ተወገደ፤ ኢህአዴግም የሥልጣን እርካቤን ተቆጣጠረ። የሥልጣን እርካቤን ከተቆናጠጠ በኋላ በፖለቲካውና በኢኮኖሚው መስክ ከፍተኛ ተግዳሮቶች አጋጠሙት። ካጋጠሙት ችግሮች አንዱም ቀደም ብሎ ይከተለው የነበረው የአብዮታዊ ዴሞክራሲ የፖለቲካ አቅጣጫ ዙሪያ የሚነሡ ጥያቄዎች ነበሩ። ጊዜው የበርሊን ግንብ ተንዶ የምዕራቡ ዓለም በምሥራቁ ዓለም ላይ የኃይል ሚዛን የበላይነት የተቀዳጀበትና ሊቨራል አስተሳሰብ ነግሟል ተብሎ የሚነገርበት ስለነበር ኢህአዴግ ቀደም ሲል ያራምደው የነበረውን አብዮታዊ ዴሞክራሲ በሚል የሚታወቀው የግራ አስተሳሰብ ያለመተወደድ አልፎ አልፎ ከሕዝቡ ጥያቄዎችን ማሥነሳቱና ተጽእኖዎችን ማስከተሉ አልቀረም ነበር። በሌላ በኩል ደግሞ በግራው በተለይ ደግሞ በማሌና በብዮታዊ ዴሞክራሲ አስተሳሰብ የተጠመቁ ካድሬዎችና የኢህአዴግ ደጋፊዎች የፖለቲካ አስተሳሰቡን የሙጥኝ ብለው ይዘው ነበር። በነዚህ ሁለት ተጻራሪ ክስተቶች የተወጠረው የኢህአዴግ አመራር ከገባበት ችግር ያላቅቁኛል ብሎ የቀየሳቸውን የተለያዩ ድብልቅ ስልቶች ማስፈጸም ጀመረ።

ኢህአዴግ ስልጣን በተቆጣጠረበት ማግሥት በጦርነት የደቀቀውን ኢኮኖሚ መልሶ ለማቋቋም ከፍተኛ ገንዘብ ያስፈልገው ነበር። በወቅቱ ኢህአዴግ ይህን ገንዘብ ቶሎ የሚያገኝበት መንገድ ከምዕራባውያን መንግስታት፣ ከዓለም አቀፍ ተቋማትና መንግሥታዊ ካልሆኑት በምዕራባውያን የሚደገፉ ድርጅቶች ስለነበር እነሱን መማፀን ነበረበት። ሆኖም እነዚህ የገንዘብ ምንጮች ገንዘባቸውን «ከመለገሳቸው» በፊት የሚያስቀምጧቸው ቅድመ ሁኔታዎች ነበሩ። ቅድመ ሁኔታዎቹም በፖለቲካውና በኢኮኖሚው መስክ ሊቨራል አቅጣጫዎችን መከተል ነው። በተለይ በምዕራባውያኑ አገራት ተጽእኖ ሥር ያሉት የዓለም ባንክና የዓለም ገንዘብ ድርጅት ቅድመ ሁኔታዎች

እጅግ ጠንከር ያሉና የማያላውሱ ለዘብተኛ የለውጥ ፓኬጅ መቀበል እንደ ቅድመ ሁኔታ የሚያስቀምጡ ነበሩ።

ኢህአዴግ ከገባበት ከባድ የኢኮኖሚ መዋጥር ለመላቀቅ ሲል በምዕራባውያን ተቀባይነት ያስገኛሉ ያላቸውን ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ለውጦችን ለማድረግ ተስማማ። በወቅቱ የምዕራቡ ዓለም ከኢህአዴግ ይጠብቀው የነበረው ዋነኛ የፖለቲካ ለውጥ የተለያዩ አመለካከት ያላቸው ፖለቲካ ፖርቲዎችና ድርጅቶች ያቀፈ የፖለቲካ ሥርዓት ማቋቋም ስለነበረ ይህን የሚያስተናግድ የሽግግር ቻርተር ረቆ እንዲጸድቅ ተደረገ። በሽግግሩ ቻርተር መሠረት የተለያዩ አመለካከት ያላቸው ፖርቲዎችና ድርጅቶች በተቋቋመው መንግሥት እንዲካተቱ ተደረገ። ከአሁን በፊት ከርእዮተ ዓለምና ከፖለቲካ ልዩነት የተነሳ በጎሪጥ ይተያዩ የነበሩና በጦርነት ደም የተቃቡ ድርጅቶች ሳይቀር አንድ ላይ ተሰባሰቡ። የግራ ፖለቲካ አራማጅ የሆነው ኢህአዴግና የባላባት ድርጅት የሚባለው የሱልጣን ዓለምራሕ ድርጅት አንድ ላይ ተቀመጡ፤ በውግያ ደም የተቀቡት ህወሐትና የኢትዮጵያ ዲሞክራሲ ጎበረትም/አዴጎ/ እንዲሁ አንድ ላይ ተቀመጡ። በጠባብነት ይፈረጅ የነበረው አነጻጻሪ ከዋነኞቹ የሽግግሩ መንግሥት መሥራቾች አንዱ ሆነ። ለጋሾች በዚህ እርምጃ ብቻ ባይረከም የተለያዩ አመለካከቶችን የሚያራምዱ የፖለቲካ ድርጅቶች በጋራ የሽግግሩን መንግሥት በመመሥረታቸው በአዎንታ ተመልክተው ለጊዜው ለመልሶ ማቋቋም መርሐ ግብር የሚውል የገንዘብ ድጋፍ አደረጉ።

ምዕራባውያን ለጋሾች ለመልሶ መቋቋሙ መርሐ ግብር የተወሰነ ገንዘብ ቢለግሱም በሥልጣን የአንበሳውን ድርሻ የያዘው ኢህአዴግ ተጨማሪ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ማሻሻያዎችን እንዲያደርግ ይወተውቱት ነበር። በተለይ ለልማት የሚውል ብድርና እርዳታ የሚለግሱት የዓለም ባንክና የዓለም ገንዘብ ድርጅት ኢህአዴግ ሥር ነቀል ለውጦችን እንዲያካሂድ ከባድ ጫና ፈጥረው ነበር። የሚቀርቡለትን ሥር ነቀል ለውጦች ካላካሄደ የዓለም ባንክና የገንዘብ ድርጅቱ መስፈርቶች ስለማያሟላ ብድር ይሁን እርዳታ እንደማይገኝም በግልጽ ተነገረው። በዚህ አጣብቂኝ ውስጥ የገባው ኢህአዴግም ተጨማሪ ማሻሻያዎችን ለማድረግ የተቀናጀ የፖሊሲ አቅጣጫ ነደፈ።

በኢህአዴግ አዲስ አስተሳሰብና ትንታኔ ከደርግ ውድቀት በኋላ በአገራችን የፊውዳሉ ሥርዓት ስለተንኮታኮተ በቅሪትነት ካልሆነ በስተቀር እንደ ሥርዓትና እንደ ፖለቲካ ኃይል ሊወሰድ አይችልም። የቢሮክራሲያዊ ከበርቴ ሥርዓት የሚወክለው ደርግ

ስለተደመሰሰም ስጋቱ ቀንሷል። ቀሪው ጠላት ኢምፔሪያሊዝም ብቻ ነው። በመሆኑም አብዮታዊ ዲሞክራሲ የሚያጋጥመው ቀጣይ ፈተና የኢምፔሪያሊስቶችን ጫና ስለሚሆን ይህን የሚቋቋምበትን አቅጣጫ የሚያመለክት ሠነድ በ1985 ዓ.ም አወጣ። ይህ «አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ ግቦች እና ቀጣይ እርምጃዎቹ» በሚል ርእስ የቀረበው ጽሑፍ በድርጅቱ ካድሬዎች መካከል ከፍተኛ ክርክሮችን ያስነሣ ነበር። የጽሑፉ ዓላማ በአንድ በኩል ያለንበት ዓለም የአንድ ልዕሊ ኃይል መንግሥት የበላይነት የተረጋገጠበት ስለሆነ ከዚህ ኃይልና እሴት ከሚመራቸው ተቋማት ጋር እንዴት መሥራት እንደሚቻል ለመጠቆም ሲሞክር በሌላ በኩል ደግሞ አሁንም አብዮታዊ ዲሞክራሲ የኢህአዴግ የፖለቲካ መመሪያ ሆኖ እንደሚቀጥል ያትታል። ይህ ሠነድ ኢህአዴግ በሚቀጥሉት ዓመታት የተጓዘበትን አቅጣጫ ያመላከተ ወሳኝ ሠነድ ነበር።

አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ ግቦች እና ቀጣይ እርምጃዎቹ የሚለው ጽሑፍ በዋናነት ያጠነጠነው የአብዮታዊ ዲሞክራሲ «ፍፁም የስልጣን የበላይነት» ሐህቸገጽመጸነየ ጸፈ ፕጸወጽረሐ እንዴት ሊረጋገጥ እንደሚችል አቅጣጫዎችን የሚጠቁም ነበር። በዚህ ሠነድ መሠረት የአብዮታዊ ዲሞክራሲ መርሆዎችና እሴቶች በኅብረተሰቡ እንዲተከሉ ሰፊና የተራዘመ ሥራ እንደሚያስፈልግ ያትታል። ይህ ከተሳካ ኢህአዴግ እንደ ፓርቲ ወይም እንደ ግንባር ቢኖርም ባይኖርም ዓላማው የተሳካ እንደሚሆንና የሕዝቡ ብቸኛ የፖለቲካ ምርጫ ሆኖ እንደሚቀጥል ያትታል። ሠነዱ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ሥር ሰዶ እንዲቀጥል አስፈላጊ ናቸው የሚላቸውን ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ እርምጃዎችንም ይጠቁማል።

ይኸ ሠነድ ከምዕራባውያን የሚደርሰውን ጫና ማርገብ አስፈላጊ በመሆኑና ከአሁን ወድያ ጨቋኝ መደቦች መልሰው ለማንሰራራትና የአብዮቱ ስጋት ሊሆኑ ስለማይችሉ ለተቃዋሚ ፓርቲዎች የመደራጀት መብት መፍቀዱ አስፈላጊ እንደሆነ ያትታል። ከዚህ በመነሣት በአገሪቱ ብዙ ፓርቲዎች የሚንቀሳቀሱበት ሥርዓት ህልውና እንዲያገኝ እንደሚደረግ ያውጃል። ሠነዱ ከዚህ ሌላ በኢኮኖሚው አንዳንድ ተቋማት በመንግሥት እጅ እንዲቆዩና የአብዮታዊ ዲሞክራሲን ዓላማዎች ለማስፈጸም እንዲያገለግሉ እንደሚደረግ ያትታል። በዚህ መሠረትም የፋይናንስ ተቋማት፣ ቴሌኮሙኒኬሽን፣ የኤሌክትሪክ ኃይል፣ የምድረ ባቡር ወዘተ. በመንግሥት እጅ እንደሚቆዩ ይገልጻል። ሆኖም በፋይናንስ ዘርፍ የአገር ውስጥ ባለሀብቶችም ተሳታፊ እንደሚሆኑ ያትታል። መሬት በመንግስት እጅ ሆኖ እንደሚቀጥልም ይገልጻል። ከዚህ በተረፈ ኢኮኖሚው

በገበያ የሚመራ ሆኖ የግል ባለሀብቶችና የውጭ ባለሀብቶች ተሳታፊ እንደሚሆኑ ያስረዳል።

ሠነዱ ለውይይት በቀረበበት ወቅት ሠራዊት በተመለከተ የቀረቡ ጥያቄዎችም ነበሩ። ከቀረቡት ጥያቄዎች መካከልም የሠራዊቱ አባላት የኢህአዴግ አባል ሆኖው ቆይተዋል። በኢትዮጵያ መድብለ ፓርቲያዊ ሥርዓት ሥራ ላይ ይዋል ከተባለ ሠራዊቱ ከፖለቲካ ገለልተኛ መሆን ይኖርበታል። ይህም ሠነዱ ውስጥ ተመልክቷል። ይህ ውሳኔ አብዮታዊ ዲሞክራሲን አደጋ ላይ አይጥልም ወይ? የሚል ጥያቄም ተነሥቶ ነበር። ሆኖም ሠራዊቱ የኢህአዴግ አስተሳሰብ ባረፈበት ሕገ መንግሥት ስለሚመራና ቀጥተኛ ያልሆነ የኢህአዴግ አመራር ስለሚያገኝ በዚህ ረገድ የሚያሰጋ ነገር አይኖርም ተባለ። ሌላው ይሰነዘር የነበረው አስተያየት አዘል ጥያቄ ኢኮኖሚው በነጻ ገበያ መርህ ከተመራና የግል ባለሀብቱ ሰፊ ቦታ ከተሰጠው አብዮታዊ ዲሞክራሲን አደጋ ላይ አይጥልም ወይ? የሚል ነበር። ለዚህ ጥያቄ ይሰጥ የነበረው መልስም ወሳኝ የኢኮኖሚ ተቋሞች በመንግሥት ቁጥጥር ሥር እስከሆኑና በድርጅቶች የሚቋቋሙ የንግድ ድርጅቶች በመኖራቸው ሊደርስ የሚችለውን ተጽእኖ ሊቀንሰው ይችላል የሚል ነበር። ጽሑፉ ኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ ዓላማው የበላይነት ተቀዳጅቶ ሊቀጥል የሚችለው በዋነኛነት የአርሶ አደሩ ድጋፍ አግኝቶ መጓዝ እንዳለበት ይገልጻል። ከዚህ ሌላም ላብ አደሩና የከተማው ንኡስ ከበርቴ ከአብዮቱ ተጠቃሚዎች ናቸው፤ ወዳጅ ሆኖ ሊቀጥል የማይችለው አገራዊ ቡርኻውም ቢሆን የነጻ ገበያው ተጠቃሚ ሆኖ አብዮቱን እንዳይጸረር ማድረግ እንደሚገባ ያትታል። ጽሑፍ የአብዮቱ አደጋ ከተማ ውስጥ እንደሆነ ይጠቁማል ሆኖም ከተማ ውስጥም ሰፊውን ህዝብ በተለያዩ ማኅበራት በማደራጀትና እነዚህን ማኅበራት በመቆጣጠር ድጋፍ ማግኘት እንደሚቻል ይገልጻል። ኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ፕሮግራሙን በማስፈፀም ረገድ ከላይ የተጠቀሱትን አቅጣጫዎች እንደሚያስፈጽም ይግለጽ እንጂ ከዓለም አቀፍ ተቋማት ጋር የተስማማባቸው ሠነዶች ሲመረመሩ ግን የዚህ ተፃራሪ ሆነው ይገኛሉ። በተለይ ከዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት ጋር ያደረገው ስምምነት በአገሪቱ ሊቮራል ርእዮተ ዓለም ላይ የተመሠረቱ የተለያዩ ማሻሻያዎችን ተግባራዊ እንደሚያደርግ ነው። ከዚህ የተነሣም የሊቮራል አስተሳሰብ መሠረት ያደረጉ ሦስት መሠረታዊ ማሻሻያዎችን ለማድረግ ተሰማምቷል። እነዚህ ማሻሻያዎችም 1ኛ/ ኢኮኖሚው በነጻ ገበያ መርህ እንዲመራና ለውጭ ባለሀብቶች ክፍት እንዲደረግ -ለፀበጽረቷለፀዘቷተፀጸነ? 2ኛ/ በመንግሥት

ቁጥጥር ሥር ያሉት የንግድና የማምረቻ ድርጅቶች ወደ ግል እንዲዛወሩ -ፕሪፐቬታይዜሽን? 3ኛ/ በኢኮኖሚ በአጠቃላይ መሠረታዊ የመዋቅር ለውጥ እንዲደረግ -ርዕሰተራጮቻቸውን? የሚሉት ናቸው። ዋነኛው የስምምነት አቅጣጫ ይህ ሆኖ እያለ ግን አንዳንድ የኢኮኖሚ ዘርፎች በመንግሥት ቁጥጥር ሥር ሆነው ቀጥለዋል። ሆኖም እነዚህም ቢሆኑ ቀስ በቀስ ወደ ግል እንደሚዛወሩና የውጭ ባለሀብቶች ሊሰማሩባቸው እንደሚችሉ ታሳቢ ያደረገ አካሄድ ነበር። እንግዲህ በኢኮኖሚ ዘርፍ እነዚህ የማሻሻያ ለውጦች ከተደረጉ ሊሸራሉ የኢኮኖሚ አቅጣጫ ምን ያህል ሥር እንደሰደደ መገንዘብ ይቻላል።

ኢህአዴግ በፖለቲካዊ መስክም የሊቮራል አስተሳሰብ እንዲቀበልና መመሪያው አድረጎ እንዲወስደው ከፍተኛ ተጽእኖ ደርሶበታል። በዓለም አቀፍ ተቋሞቹ ኢኮኖሚው በሊቮራል አቅጣጫ እየተጓዘ ፖለቲካው ይህን ካላንጸባረቀ የዕድገት ማነቆ ይሆል የሚል ጠንካራ ትችት ይሰነዘር ነበር። ከዚህ የተነሳም ኢህአዴግ በፖለቲካ ፕሮግራሙ አብዮታዊ ዴሞክራሲ እንደሚያራምድ ሲያውጅ በሕገ መንግሥቱ ግን መሠረታዊ የሊቮራል አስተሳሰቦች የሚያንጸባርቁ አንቀጾችና ክፍሎች እንዲካተቱ አድርጓል።

3.2.2. ከ1993 ዓ.ም የኢህአዴግ ቀውስ በኋላ የተደረጉ ተጨማሪ ለውጦች

በ1993 ዓ.ም ኢህአዴግ ውስጥ ከፍተኛ ቀውስ እንደተከሰተ ይታወሳል። ቀውሱ ክፉኛ ያናወጠው ደግሞ የኢህአዴግ አንጋፋ መሥራቾች የሆነውን ህወሐትን ነበር። ህወሐት በተፈጠረው ቀውስ ለሁለት ተከፍሏል። ድርጅቱ ለሁለት ከመክፈሉ በተጨማሪ በኢህአዴግ አስተሳሰብ በተለይ ደግሞ በአብዮታዊ ዴሞክራሲ ፅንሰ ሐሳብ ላይ ያስከተለው ተጽእኖ ከፍተኛ ነበር። በቀውሱ አፍላ ጊዜያት ላይ በአቶ መለስ የሚመራው ቡድን ሁለት ተጻራሪ የሚመስሉ ስልቶችን ተከትሎ ነበር። እነሱም ምዕራባውያን መንግሥታትና ባለ ሃብቶችን ለመሳብ የተቀየሱ ስልቶችና ካድሬውንና አርሶ አደሩን ለመሳብ የተቀየሱ ስልቶች ነበሩ። ለምዕራባውያንና ለባለሀብቶች ይሰጡ የነበሩ መግለጫዎች አፈንጋጮች ኮሚኒስቶች፣ ግራ አክራሪዎች እንዲሁም ብሄርተኞች ናቸው የሚል ሲሆን ለካድሬዎችና ገበሬዎች ይሰጡ የነበሩ መግለጫዎች ደግሞ አፈንጋጮች አብዮታዊ ዴሞክራሲን የሚጸረሩ ጥገኞች፣ ጠባቦች፣ ሙሰኞች፣ ፀረ-ዴሞክራቶች ወዘተ. ናቸው የሚሉ ነበሩ። አጠቃላይ የጉዞው አቅጣጫ በአንድ በኩል

ምዕራባውያን ዲፕሎማቶችና ተቋሞቻቸው ለማርካት ሲባል የቀኝ ፖለቲካ አቀንቃኝና አፍቀሬ ሊቮራላዊ አስተሳሰብ መስሎ መታየት ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ የካድሬዎችን ቀልብ ለመሳብ አብዮታዊ መስሎ መታየት ነበር። እንዲያውም ነገሩን ለማመሳቀል ሲባል ለዓመታት የተረሳው የነማርክስ መጻሕፍት ከተቀበሩበት ወጥተው የነ ሎዊ ቦናፓርቲ ታሪክ ተዘክሮ ለማቅረብ የተሞከረበት ሁኔታ ነበር።

ይኸ ሙከራ የሚፈለገውን ቀውስ የማርገብ ተልእኮውን ካሳካ በኋላ ምርጫ 97 ተቃረበ። ይህ ምርጫ እንከንዩለሽና ፍጹም ዲሞክራሲያዊ ይሆናል የሚል አዋጅ ተነገረ። በኢህአዴግ ግምገማ ተቃዋሚዎች ፈጽመው ሊያቸንፉ ስለማይችሉ የፖለቲካ ምኅዳሩን ለቀቅ ማድረግ ያስፈልጋል የሚል አቅጣጫን ተከተሉ። ይኸ ክስተት ገዥው ፓርቲ በአንድ በኩል ተሃድሶው በእርግጥም ሰፊ መብቶችን አንደሚያስጨብጥና ዲሞክራሲ እንዲያብብ የሚያደርግ መሆኑን ለመስበክ የተጠቀሙበት ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ ተቃዋሚዎች አጋጣሚውን እንዲጠቀሙት በር የከፈተ ነበር። ተቃዋሚዎች ይህን አጋጣሚ ተጠቅመው ሰፊ ድጋፍ አሰባሰቡ። የኢህአዴግን በትረ ሥልጣንም እንዲነቃነቅ አደረጉ። በዚህ ጊዜ እውነተኛው የኢህአዴግ ባህሪ ተከሰተ። የውስጥ ተቀናቃኞችን ያለምህረት የጨፈጨፈውና ያስወገደው ኢህአዴግ በተቃዋሚዎችና ደጋፊዎቻቸው ከባድ ዘመቻ አወጀ። ከፍተኛ ወከባ እስርና ግድያ በመፈጸም ሁኔታውን ለማረጋገጥ ሞከረ።

ኢህአዴግ ምረጫ 97ን ተከትሎ በድንጋጤ የወሰዳቸው እርምጃዎች ዘላቂ ማስታገሻ ሲሆኑ እንደማይችሉ በመገንዘቡ በንድፈ ሐሳብ የተደገፉና ተቀባይነት -ልጽገፀተመቷቸዋ? ሊያገኙ የሚችሉ እርምጃዎች መውሰድ እንደ አማራጭ መውሰዱ ተገቢ መሆኑን ተገነዘበ። ለዚህ የመረጠው ስልትም አብዮታዊ ዲሞክራሲን ዳግም እንዲከለስ በማድረግ ለአፈናና ቁጥጥር ይበልጥ እንዲመች አድርጎ መቀመሩን ነው። በመሆኑም በአጭር ጊዜ ውስጥ አብዮታዊ ዲሞክራሲ በተመለከተ በርካታ ሠነዶች በተከታታይ ተዘጋጁ። በዚህ ዙሪያ ከተዘጋጁ ሠነዶች መካከል አራቱ ተጠቃሾች ናቸው እነሱም፡-

1ኛ/ ልማት፣ ዲሞክራሲና አብዮታዊ ዲሞክራሲ፣ -ጥቅምት 1999ዓ.ም?

2ኛ/ የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ስትራቴጂ፣ ታክቲኮችና የአመራር ጥያቄ፣ -ጥቅምት 1999ዓ.ም?

3ኛ/ የአፍሪካ ልማት፣ ተስፋ ቢሱ ጉዞና አዲስ ጅማሪ፣

4ኛ/ አገራዊ ለውጦች፣ ቀጣይ ፈተናዎችና አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ መፍትሔዎች፣ -ሰኔ 2000 ዓ.ም? የሚሉ ናቸው።

በነዚህ ሠነዶች የሰፈሩት የአብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰቦች ቀደም ሲል ሶቭየቶችና ኮሚኒስት ኢንተርናሽናል ኋላ ላይ ደግሞ ህወሐት/ማሌሊት ይከተሏቸው ከነበሩት በመሠረቱ የተለዩ ናቸው። አልፎ አልፎም በነዚህ ሠነዶች የሚገለጹት የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ፅንሰ ሐሳቦች መሠረታዊ ልዩነቶች ይታዩባቸዋል።

ኢህአዴግ በነዚህ ሠነዶች የቀመረው አብዮታዊ ዲሞክራሲ ወደ ሶሻሊዝም መሸጋገሪያ ድልድይ አድርጎ አይወስደውም። እንዲያውም ወደ ሊቨራል ዲሞክራሲ ለመሸጋገር አስፈላጊ ሂደት አድርጎ ያቀርባል። ገና ባልዳበረ እንደኛ ዓይነቱ አገር ሊቨራል ዲሞክራሲ ተግባራዊ ሊሆን እንደማይችልና ተግባራዊ ይሆን ዘንድ አብዮታዊ ዲሞክራሲን እንደ ማሸጋገሪያ መጠቀም እንደሚያስፈልግ ይገልጻል። ይህ ደግሞ ከዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ በመሠረቱ የሚለይ ብቻ ሳይሆን ፍፁም የሚጻረር ነው። የኢምፔሪያሊስቶችንና የፊውዳሎችን ሥርዓት በማፈራረስ ወደ ሶሻሊዝም ያሸጋገራል የተባለው አብዮታዊ ዲሞክራሲ የቡርገው ሥርዓት አንዱ መልክ ወደ ሆነው ወደ ሊቨራል ዲሞክራሲ መሸጋገሪያ ይሆናል ማለት ከዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ አንጻር ሲታይ ስህተት ብቻ ሳይሆን ፊዝም ጭምር ነው።

ሌላው የዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰብ ይዘት የላብ አደሩና የአርሶ አደሩ ጣምራ አምባገነንነት የሚያረጋግጥ መሆኑ ነው። በቅርቡ እየወጡ ባሉት የኢህአዴግ ሠነዶች ላይ ግን ላብ አደሩን ወደ ጌን በመተው አርሶ አደሩን መሠረት ያደረገ የንኡስ ከበርቴው የበላይነት የሚያረጋግጥ ሥርዓት መሆኑን ይገልጻል። ብቅርቡ ደግሞ ከገበሬው መኻልም ዋናው ኃይልና መሪ ተዋናይ «ሀብታም አርሶ አደር» እንደሆነ ይፋ ሆኗል። ይህም በዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ ታሪክ ጭራሽ ተሰምቶ የማያውቅ ነው።

በኢኮኖሚው መስክም ዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ የኢምፔሪያሊስቶችን ሀብት በመውረስ ጠንካራ መንግሥታዊ የኢኮኖሚ ዘርፍ በተለይ ደግሞ የኢንዱስትሪ ዘርፍ እንዲኖር ያደርጋል። የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ግን በፕሮግራም ደረጃ ያለንበት ዘመን የግሎባላይዘሽን ዘመን ስለሆነ ከኢምፔሪያሊስቶች ጋር መቃቃር ሳይሆን ከእነርሱ

ጋር ትስስር መፍጠር ብቸኛው መንገድ ነው ይላል። ስለሆነም ከግሎባላይዘሽን ኃይሎች ጋር ቁርኝት በመፍጠር እነሱ የሚፈጥሩልህን ልዩ ዕድል መጠቀም ተገቢ ነው ይላል። የአገሮች የዕድገት ልዩነት ከመወጣጫ መሳልል ጋር በማመሳሰል በዝቅተኛው የመሳልል እርከን ያሉት አገሮች በእርከኖች እየተንጠላጠሉ ደረጃቸውን ማሻሻል አለባቸው ይላል። ይህም ከመሠረታዊውና ዓይነተኛው የአብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰብ ያፈነገጠና ጭራሽ ተጻራሪ የሆነ ፅንሰ ሐሳብ ነው።

ዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ ራሱን የቻለ ሥርዓት ባይሆንም በዓላማ ደረጃ ግን የተመዘበሩና የተጨቆኑ መደቦችን ለመጥቀም የቆመ ነው። ስለሆነም የአገር ሀብት በመንግሥትና በሕዝብ እጅ አስገብቶ «ፍትሐዊ» የሆነ የሀብት ክፍፍል እንዲኖር በማድረግ ወደ የሶሻሊስት ሥርዓት ለመረማመድ ይሞክራል ። የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ አስተሳሰብ ግን ይህን ይጻፈራል። በመሬት ድልድል አማካኝነት ገበሬውን እጠቅማለሁ ቢልም ዞሮ ዞሮ ለመጥቀም የተነሳው ግን የተሻለ ዓቅምና ሀብት ያለውን ሀብታሙን ገበሬ መሆኑ በይፋ አውጇል። እንዲያውም የፖለቲካ መሪነቱ ጭምር መጨበጥ ያለበትም ሀብታም ገበሬ እንዲሆን አስረግጧል። በመሆኑም የኢህአዴግ ፖሊሲ የሚያጠነጥነው ሀብታም ገበሬን በመጥቀምና በመደገፍ ዙሪያ ነው። ከዚህ ሌላ የከተማው ድሃ የጎበረተሰብ ክፍል ከሚፈጠሩት የኢኮኖሚ ተቋሞች ትርፍራፊ በመለቃቀም ኑሮውን የሚያሻሽልበትን እንጂ የተለየ የቀረፀው ፖሊሲ የለውም። በዚህ ረገድም ከዓይነተኛው አብዮታዊ ዲሞክራሲ ይለያል።

4. የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ መሠረታዊ ችግሮች

የኢህአዴግ የፖለቲካ ችግሮች በተናጠል መመልከት የመፍትሔ አቅጣጫዎችን በማፈላለግ ረገድ ወደ ተሳሳተ አቅጣጫ ሊያመራ ይችላል። ችግሩ ሥር የሰደደ የአመለካከት ተቋማዊ አወቃቀርና እነዚህን ተከትሎ የሚራመደው የአገዛዝ ዘይቤ ውጤት መሆኑን ካልተገነዘቡ የሚደረጉት እንቅስቃሴዎች ሥር ነቀልና ውጤታማ ሊሆኑ አይችሉም። በመሆኑም የችግሩ ምንጭ የሆኑትን የሥርዓቱ መሠረታዊ አስተሳሰቦችና አቅጣጫዎችን በመገንዘብ መፍትሔ ማፈላለግ ያሻል። የኢህአዴግ ችግሮች የሚመነጨት እየተከተለ ካለው የአብዮታዊ ዲሞክራሲ የፖለቲካ አስተሳሰብና አቅጣጫ መሆኑ በመገንዘብ መፍትሔችን መሻት ተገቢ በመሆኑ እነዚህን ችግሮች ለመዳሰስ እንሞክራለን።

4.1 ከፖለቲካ አንጻር የሚነሱ ችግሮች

4.1.1 የአንድ ፓርቲ ሥርዓት ለመፍጠር ያለመ አቅጣጫ

ኢህአዴግ የሚመራው አብዮታዊ ዲሞክራሲ በይፋ የአብዮታዊ ዲሞክራሲ የበላይነት -ህጽገጽመጻነት? የሚያረጋግጥ ሥርዓትና አስተሳሰብ ለመመሥረት እንደሚሠራ አውጇል። ይህ አካሄድ መድብለ ፓርቲና መድብለ ሃሳብን የሚጸረር ነው። ከዚህ ሌላም የአንድ ፓርቲ ፍፁም የበላይነትን በማረጋገጥ አምባገነናዊ ሥርዓት እንዲቋቋም ያደርጋል። የአገራችን ሕገ መንግሥት ኢትዮጵያ ውስጥ መድብለ ፓርቲና መድብለ ሃሳብ የሚቀበል ሥርዓት እንደሚኖር ቢያመለክትም የኢህአዴግ ሠነዶች የሚያመለክቱት ግን የዚህ ተጸራሪ ነው። የኢህአዴግ ሠነዶች ለኢትዮጵያ ልማት፣ መረጋጋትና ዲሞክራሲ ብቸኛው ዋስትና አብዮታዊ ዲሞክራሲ እንደሆነ ይገልጻሉ። የፓርቲው ቁንጮ አቶ መለስም ሊቮራል ዲሞክራሲ ተፈትኖ የወደቀ የፖለቲካ አቅጣጫ እንደሆነ በይፋ አውጀዋል። ይህ ደግሞ ኢትዮጵያ የሚያስፈልጋት የአንድ ፓርቲ አገዛዝ እንደሆነ የሚያመለክ ነው።

እንዲያውም አሁን አሁን በምስራቁ ይሁን በምዕራቡ ዓለም በአንድ ፓርቲ ወይም በአንድ የፓርቲዎች ስብስብ -ቸጻቸለፀተፀጸነ? ለአሥርት ዓመታት የተገዙ አገሮች መኖራቸውን በአብነት በመግለጽ ግዛታቸውን ዘለዓለማዊ ለማድረግ እንደሚፈልጉ እየነገሩን ነው። ጃፓን ውስጥ አንድ ኮሊሽን ለ50 ዓመታት ያህል እንደገዛ፣ ስዊድን ውስጥ አንድ ፓርቲ ከ40 ዓመታት በላይ በሥልጣን እንደቆየ እየገለጹልን ነው። የአንድ ፓርቲ አገዛዝ ለአገራችን አግባብነት እንዳለው ከሌላ አቅጣጫም ሊነገሩን ይፈልጋሉ። በአንድ አገር ያለው የኢኮኖሚ ችግር በአንድ የምርጫ ዘመን መፍትሔ ሊያስገኝ እንደማይችልና ፓርቲያቸውም ረዘም ያለ የግዛት ዘመን ካላገኘ ለውጥ ለማምጣት እንደማይችል እየገለጹልን ነው። እርግጠኞች ለመሆንም ኢትዮጵያን መካከለኛ ገቢ ወዳላት አገር ለማሸጋገር ከ20 እስከ 30 ዓመታት እንደሚያስፈልግ እየገለጹ ነው። ይህን ለማድረግም ፓርቲያቸው ካሳለፈው 18 ዓመታት በተጨማሪ ቢያንስ 20 አልያም 30 ዓመታት እንደሚያስፈልገው እየገለጹ ነው። 38 ወይም 48 ዓመት በአሁኑ ጊዜ የዜጎች መካከለኛ ዕድሜ እየሆነ ነው። እንደሚታሰበውም ለውጥ ለማምጣት ሽፋን ኢህአዴግ ለ38 ወይም 48 ዓመት በብቸኝነት መግዛት ይኖርበታል።

ይህ ተግባራዊ ሊሆን የሚችለውም የአንድ ፓርቲ አገዛዝ በሕዝቡ ላይ መጫን ሲቻል ብቻ ነው።

4.1.2 ተቃዋሚን በጠላትነት የሚፈረጅ አቋም

ጠላት የሚለው አገላለፅ በጥንቃቄ ካልታየ አደገኛ ነው። በተለምዶ ጠላት የሚለው ቃል የአንድን አገር ለ-አላዊነትና ጥቅም ለማጥፋት ለሚነሳ የውጭ ኃይል ወይንም መንግሥት የሚሰጥ ስያሜ ነው። ከዚህ በተጨማሪ የአገሩን ጥቅም ለውጭ ኃይሎች አሳልፎ የሚሰጥ ቅጥረኛም በጠላትነት ሊፈረጅ ይችላል። ከዚህ ውጭ በአንድ አገር ያሉን ዜጎች፣ የፖለቲካ ፓርቲዎችና ቡድኖች በጠላትነት ሊፈረጁ አይችሉም። የመደብ ትግል እናካሂዳለን የሚሉ ፓርቲዎችና የፖለቲካ ኃይሎች ግን ኅብረተሰቡን በመደብ በመከፋፈል በጠላትና በወዳጅ ጎራ ይከፋፍሉታል።

ኢህአዴግ የመደብ ትግል የሚያካሂድ ድርጅት እንዳልሆነና ይህን አቋሙን እርግፍ አድርጎ እንደተወ ቀደም ሲል ተገልጿል። እንዲያውም ከአሁን በፊት ኢምፔሪያሊስቶች፣ መሳፍንቶችና ቢሮክራሲያዊ ከበርቴዎች በማለት በጠላትነት ይፈረጃቸው የነበሩን ከደርግ ውድቀት በኋላ በጠላትነት እንደማይመላከታቸው ሠነዶቹ ይመሰክራሉ። አሁን ደግሞ ካለው ዓለማዊ ትስስር የተነሳ ኢምፔሪያሊስት ይላቸው ከነበሩ ኃይሎች ጋር በመተሳሰር ካልሆነ በስተቀር በመቆራረጥ ዕድገት ሊመዘገብ እንደሚይቻል ሠነዶቹ ይገልጻሉ። በአገር ውስጥም የከበርቴውን መደብ በጠላትነት እንደማይፈረጅ ደጋግሞ ይገልጻል። ግፉ ቢል ከበርቴውን ወላዋይ ነው ይለዋል። ከዚህ አንጻር ሲታይ ኢህአዴግ በመደብ ጠላትነት የሚፈረጀው ኃይል የለውም።

ኢህአዴግ አገር ውስጥ ያሉ ተቃዋሚ ፓርቲዎች የኢትዮጵያን ለ-አላዊነትና ጥቅም የሚንዱ የውጭ ፓርቲዎች ወይም በውጭ መንግሥታት የሚሸከረከሩ ቅጥረኞች እንዳልሆኑም ያውቃል። ያ ቢሆን ኖሮ ሕጋዊ ፈቃድም ባልሰጣቸውም ነበር። ከዚህ የተነሳም በውጭ ኃይልነት ወይንም የውጭ ኃይል ቅጥረኝነት ሰብ-በም በጠላትነት ሊፈረጁ እንደማይችሉ ግልጽ ነው። እውነታው ይህ ሆኖ እያለ የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ጥገኞች፣ ኪራይ ሰብሳቢዎች፣ ጠባባቶች፣ ትምክህተኞች፣ ወዘተ. በማለት በጠላትነት ይፈረጃቸዋል። ኢህአዴግ እነዚህን ፓርቲዎችና ኃይሎች በጠላትነት የሚፈረጃቸው በፖለቲካው ውድድር ሕዝቡ ጠላቶች ናቸው በማለት ድምፅ እንዳይሰጣቸውና ተወዳድረው ቢያሸንፉት ደግሞ ጠላቶች ናቸው በማለት በኃይል ለመምታትና ለመጨቆን ያስችለኛል በማለት ነው። ይህን የሚያደርገው ለረጅም ጊዜ ያለ ማንም ተቀናቃኝ በአምባገነንነት ለመግዛት ካለው

ፍላጎት የመነጨ ነው። ካልሆነማ የአገር ውስጥ የፖለቲካ ኃይሎችና ፓርቲዎች የተሳሳተ አቋምና አቅጣጫ የከተላሉ ከማለት ውጭ በጠላትነት ባልተፈረጁ ነበር። ከዚህ አንጻር የተሳሳተ ፖሊሲና የተለየ ችግር ያለባቸውን ፓርቲዎች የመለየት መብት ደግሞ የመራጨ ሕዝብ ፋንታ እንጂ የኢህአዴግ ሊሆን ባልተገባ ነበር።

4.1.3 የመንግሥት አካላት አንዱ ሌላውን የመቆጣጠር መርህ የሚጸረጸ አካሄድ

በዴሞክራሲያዊ ሥርዓት አንድ የመንግሥት አካል ሌላውን በመቆጣጠር መርህ ላይ የተመሠረተ ነው። ሕግ አውጪ፣ ሕግ አስፈጻሚና ሕግ ተርጓሚ ነጻነታቸው ተጠብቆ አንዱ ሌላውን ይቆጣጠራል። ዜጎች ቀልጣፋና ፍትሐዊ አስተዳደር የሚያገኙት በዚህ መርህ ላይ የተመሠረተ መንግሥታዊ አወቃቀርና አሰራር ሲኖር ነው። የአንዱ አካል በሌላው ጣልቃ መግባትና ተጽእኖ ማሳደር ካለ ፀረ ዴሞክራሲ ተግባር እየሆነ ነው። ከዚህ አንጻር ሲታይ የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ በአንድ ፓርቲና በአንድ ርእዮተ ዓለም መሪነትና የበላይነት የሚያምን ነው። በመሆኑም ሦስቱ የመንግሥት አካላት በአደረጃጀት ደረጃ ቢለያዩም ቀጥታዊና ቀጥታዊ ያልሆነ መመሪያ የሚያገኙት ግን ከአንድ የዕዝ ማዕከል ነው።

በአብዮታዊ ዴሞክራሲ እምነትና አሠራር ሥልጣን በአንድ ማዕከል ሥር የተሰባሰበ ነው። የፓርቲ ማዕከላይ ኮሚቴ በፓርቲው መዋቅር ከፍተኛ ሥልጣን ይኖረዋል። ሥራ አስፈጻሚው ኮሚቴ ደግሞ ከማእከላይ ኮሚቴ በላይ የበለጠ የማስፈጸም ሥልጣን ይኖረዋል። የዚህ አካል አባላት ገዥ ፓርቲ የመሆን ዕድል ካገኙ በአገሪቱ ወሳኝ በሚባሉ የመንግሥት አካላት በሙሉ ስለሚሰማሩ በተለይም የመንግሥት የአስፈጻሚ አካል አባላት ሆነው ስለሚመረጡ በሌሎች የመንግሥት አካላት ከፍተኛ ተጽእኖ ይኖራቸዋል። የተለያዩ የመንግሥት አካላትን የዕለት ተዕለት የሥራ ሂደት በመምራት የሚያሸከሩት እነዚህ የሥራ አስፈጻሚ አባላት ናቸው። በሕገ መንግሥት ደረጃ ፓርላማው የበላይ ሥልጣን መሆኑ ቢታወጅም የሚወስናቸው ውሳኔዎች ሁሉ በፓርቲው የሥራ አስፈጻሚ መመሪያ መሠረት ነው።

የሥራ አስፈጻሚ ፈላጭ ቆራጭ ለመሆኑ ምሳሌ የሚሆነው የሕግ አወጣጥ ሂደቱ አንዱ ነው። ማንኛውም ሕግ ለፓርላማ የሚቀርበው በሥራ አስፈጻሚው አካል ከታየና ከተመረመረ በኋላ ነው። የሕግ ረቂቅ ሐሳብ ከፓርላማ አባላት ወይም ከህዝቡ ሊፈልቅ ከቶ አይችልም። የመንግሥት ሥራ አስፈጻሚው ደግሞ በፓርቲው የሥራ አስፈጻሚ አባላት የተተበተበ ነው። በመሆኑም ፓርላማው ለይስሙላ ነጻ ነው ቢባልም በተጨማሪ

በሥራ አስፈጻሚው አካል ቁጥጥርና ተጽእኖ ሥር ነው። የሥራ አስፈጻሚው አካል በፍትሕ ሥርዓቱም ከፍተኛ ተጽእኖና ቁጥጥር አለው። ዓቃቤ ሕግ በቀጥታ በሥራ አስፈጻሚው ሥር ሲሆን የዳኞችን ሹመትና ዲሲፒን የሚቆጣጠረው የዳኞች አስተዳደር ጉባኤም በሥራ አስፈጻሚ በሚሾሙ ግለሰቦች የተሞላ ነው። በመሆኑም ዳኞች ሥራቸውን በነጻነት ማከናወን ይችላሉ ቢባሉም ከሥራ አስፈጻሚው ተጽእኖ ከቶ ነፃ ሊሆኑ አልቻሉም።

4.1.4 ዴሞክራሲያዊና ሰብአዊ መብቶችን የሚገድብና አምባገነንነትን የሚያጠናክር ፖለቲካ

የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ኅብረተሰቡ ውስጥ ካሉት መደቦች መካከል ለገበሬው በተለይ ደግሞ ለሀብታም ገበሬው እንደሚቆም ይገልጻል። ከሀብታም ገበሬው ጎን ሊቆሙ የሚችሉ ሌሎች አጋር መደቦች ይኖራሉ ቢልም በጠላትነትና በመኻል ሰፋሪነት የሚፈረጃቸው መደቦችና ወገኖች እንዳሉም ይገልጻል። አንድ የኅብረተሰብ ክፍል ወይም ቡድን በጠላትነት አልያም በመኻል ሰፋሪነት ከተፈረጀ ደግሞ ወዳጅ ከሚባሉት መደቦቹና ኃይሎች እኩል የዴሞክራሲ ተጠቃሚ የሚሆንበት ሁኔታ አይኖርም። በቀድሞው አገላለፅ የላብ አደሩና የአርሶ አደሩ አምባገነንነት በአሁኑ አገላለጽ ደግሞ የአብዮታዊ ዴሞክራሲ የበላይነት ታሳቢ ሲደረግ መብታቸው የሚገደብና በጠላትነት የሚታዩ ወገኖች እንዳሉ ያመለክታል። ይህም በዴሞክራሲያዊና በሰብአዊ መብቶች አጠቃቀም ላይ ተጽእኖን የሚያሳድር ነው።

የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ አሁንም በተደጋጋሚ በጠላትነት የሚፈረጃቸው የፖለቲካ ኃይሎችና ድርጅቶች አሉ። ጠባቦች፣ ትምክህተኞች፣ ጥገኞች፣ ኪራይ ሰብሳቢዎች ብሎ የሚፈረጃቸው ወገኖች በጠላትነት ይፈረጃሉ። በጠላትነት መፈረጃቸው ብቻም ሳይሆን የተለያዩ የዴሞክራሲያዊ መብቶች አፈናና የሰብአዊ መብቶች ጥሰቶች ይደርስባቸዋል። ሕገ መንግስቱ ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች እንደከበሩ ቢደነግግም በርካታ ወገኖች የዴሞክራሲያዊና ሰብአዊ መብቶች ጥሰቶች ስለባዎች ሆነዋል።

ኢህአዴግ በተለያዩ ወቅቶች ፈተናዎች ሲያገጥሙት ዴሞክራሲያዊና ሰብአዊ መብቶችን ለመገደብ እንደሚሞክር በተለያዩ አጋጣሚዎች ታይተዋል። ዜጎች ጠንከር ያሉ ተቃውሞችን ሲያሰሙ የቀይ መብራትና የፈንጂ ወረዳ ማስጠንቀቅያዎች ይሰጣሉ። በቀይ መብራትና በፈንጂ ወረዳዎች የታጠሩ የዴሞክራሲና ሰብአዊ መብቶች ደግሞ

ሊያስከትሉት የሚቻሉት ችግር ግልጽ ነው። ዜጎች ራሳቸው መብቶቻቸውን ከመጠቀም እንዲቆጠቡ ሊያደርጉ ይችላሉ ወይንም ደግሞ የጥቃት ሰለባ ይሆናሉ። እነዚህ ክስተቶች በአገራችን በተደጋጋሚ ታይተዋል።

በአንድ አገር የዜጎች ሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ከተረገጡ የማደረጉት ምርጫዎች ዓለም ዓቀፍ መስፈርቶችን የሚያሟሉ አይሆኑም። ነጻና ፍትሐዊ ምርጫ ሊካሄድ አይቻልም። ሰብአዊና ዲሞክራሲያዊ መብቶች ተረገጠው ነጻና ፍትሐዊ ምርጫ በሌለበት ሁኔታ ደግሞ የይስሙላ ምርጫ ቢካሄድም አምባገነንነት ከማጠናከር ያለፈ ሊሆን አይችልም። በአገራችን እየሆነ ያለውም ይኸው ነው።

4.1.5 የፖለቲካ ምኅዳሩን የሚያጠብ አካሄድ

አብዮታዊ ዲሞክራሲ የፖለቲካ /የሥልጣን/ የበላይነቱን ለማረጋገጥ የሚወስዳቸው እርምጃዎች የፖለቲካ ምኅዳሩን እጅግ ያጠቡታል። ለዲሞክራሲያዊ ሥርዓት እጅግ አስፈላጊ የሆኑት ተቋማት ሲዘገቡ ሲገደቡ የዜጎችን ነጻነቶች የሚገድቡ ሕጎች ሲፀድቁ የፖለቲካ ምኅዳሩ ይጠባል። ከመርህ የመነጨ ሳይሆን ለታይታ ሲባል በምርጫ 97 ዓ.ም ትንሽ ለቀቅ የተደረገው የፖለቲካ ምኅዳር በምርጫው ማግስት እጅግ እንዲጠብ ተደርጓል።

በ1997 ዓ.ም ለኢህአዴግ ሽንፈት አስተዋጽኦ አድርገዋል ተብለው የተገመቱት የፕሬስና የሲቢል ማኅበረሰብ ተቋማት አዲስ በፀደቁትና በረቀቁት ሕጎች አማካኝነት እንቅስቃሴያቸው እንዲገደብ እየተደረገ ነው። በፕሬስ ሕጉ መሰረት ጋዜጠኞች፣ አሳታሚዎች፣ አከፋፋዮች ካጠፉ ይደርስባቸዋል የተባለው ቅጣት እጅግ ከባድ ከመሆኑ በላይ የክፉ ወንጀሎች ለተባሉት ከተደነገገው ቅጣት በላይ መደንገጉ እንደ ማስረጃ ሊወሰድ ይችላል። ከዚህ የባሰው ግን ገዢው ፓርቲ ፕሬሶችን በጠላትነት የሚመለከታቸው መሆኑ ነው።

የሲቭል ማኅበረሰባትንም እንዲሁ እንቅስቃሴያቸው እንዲገደብ የሚያደርግ ሕግ ረቋል። ሲቭል ማኅበረሰባት ከተቃዋሚዎች ጋር ወግነዋል የሚል የኢህአዴግ ግምገማ ስላለ እነዚህን ለማዳከም አዲስ ሕግ እንዲረቅ ተደርጓል። ሲቭል ማኅበረሰባትን በገንዘብና በአስተዳደራዊ አግባብ ለማሸመድ የተረቀቀው ሕግ አሁንም ፖለቲካዊ ምኅዳሩን የሚያጠብ እርምጃ ነው።

የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ፕሬስንና ሲቭል ማኅበረሰባትን ሲያስብ በእሱ ሥር እንደሚሆኑ ታሳቢ ያደረገ እንጂ ከልብ በነጻነት እንዲደራጁ የማይፈቅድ ስለሆነ የተወሰነ ተነጻጻሪ ነጻነት በሚያሳዩበት ወቅት ሲያዋክባቸውና ሲያሳድዳቸው ታይቷል። አሁን ደግሞ ይባስ ብሎ እንዳይሠሩ በሕግ ሊቆጣጠራቸው እየሞከረ ነው። የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ አንዱ ችግርም እያንዳንዱን ተቋም በመቆጣጠር አጠቃላይ ፖለቲካዊ ምኅዳሩን ለማጥበብ የሚንቀሳቀስ መሆኑ ነው።

4.1.6 እያንዳንዱን ዜጋ በመቆጣጠር ኅብረተሰቡን ለመቆጣጠር መሞከር

የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ እያንዳንዱን ዜጋ በሁለት መንገድ ለመቆጣጠር ይሞክራል። አንዱ የመቆጣጠርያ ዘዴ ዜጎችን በተለያዩ አደንቋሪ የፕሮፖጋንዳ ዘመቻዎች ለማጥመቅ -ፀነደጸቸተረፀነቷተጽ? ለማድረግ መሞከር ሲሆን ሌላው ደግሞ በድርጅታዊና አስተዳደራዊ መንገድ ለመቆጣጠር መሞከር ነው።

ዜጎችን የማጥመቁ ዘዴ በመንግሥት ሚዲያዎች፣ በትምህርት ቤቶች፣ በቀበሌ መዋቅሮችና በስብሰባዎች ወዘተ. አማካይነት የሚካሄድ ነው። የመንግሥት መገናኛ ብዙሃን ነጋ ጠባ ኢህአዴግና እሱ የሚመራው መንግሥት ፖሊሲዎችና አስተሳሰብ በማሰራጨት ተቀባይነት እንዲኖረው ለማድረግ ይጥራሉ። በዜጎች አንጡራ ሀብት የተቋቋሙት መገናኛ ብዙሃን የአንድ ፓርቲ ርእዮተ ዓለምና ፖለቲካዊ መስመር ማሰራጨ ሆነው ያገለግላሉ። ትምህርት ቤቶችም ከላይ እስከ ታች የአብዮታዊ ዴሞክራሲ ርእዮተ ዓለም እንዲያስተጋቡ እየተቀረጹ ነው። እያንዳንዱ አስተማሪ የኢህአዴግ አባል እንዲሆን ሲወተወትና ሲገደድ ዓላማው እሱን በመሳሪያነት ተጠቅሞ ተማሪዎችን ለማጥመቅ ነው። ተማሪዎችም እንዲሁ የድርጅቱ አባላት ሆነው ሌሎች ተማሪዎችን እንዲያጠምቁ እየተደረገ ነው። እንዲያውም አባል ያልሆነ ተማሪ በወደፊት ዕጣ ፈንታው እንደመፍረድ ተደርጎ እየታየ ነው።

ኢህአዴግ ዜጎችን የማጥመቅ ሥራው በቀበሌ ስብሰባዎችም ያካሂደዋል። ቀበሌዎችም የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ማሰራጨ ማዕከላት ለማድረግ እየተሞከረ ነው። በተለይ መንግሥት በተፈጠረው የኑሮ ውድነትና ረሃብ የተነሳ በከተሞችም መልሶ የሸቀጥና የምግብ አቅራቢ እየሆነ ነው። ይህም እግረ መንገዱ የድጋፍ መሰባሰቢያ መድረክ እየደረገው ይገኛል። በቅርቡ የተቋቋሙት የትምህርትና የወረዳ ኔት የቴሌቪዥን ስርጭቶችም ዜጋን ለማጥመቅ በመሳሪያነት እያገለገሉ ይገኛሉ። ይህ የኢህአዴግ አካሄድ ውጤቱ የሚፈለገውን ያህል ባይሆንም ሙከራው ግን እያንዳንዱን ዜጋ በማጥመቅ ለመቆጣጠር ነው።

ኢህአዴግ እያንዳንዱን ዜጋ ለመቆጣጠር እየጣረ ያለው የሚያራምደውን ርእዮተ ዓለም በማስረጽ ብቻ አይደለም፤ በድርጅታዊና አስተዳደራዊ መንገድም ሊቆጣጠረው ይሞክራል። በአሁኑ ጊዜ ኢህአዴግ በተቻለ መጠን እያንዳንዱን ሰው የድርጅት አባል ሊያደርገው እያሞከረ ነው። ራሱ በሰጠው መግለጫ እንኳ ከ4 ሚሊዮን ህዝብ በላይ የድርጅቱ አባል ሆኗል። ይህም በአባልነት ተቆጣጥሮ ድጋፍ ለማሰባሰብ የሚያደርገው ሙከራ ነው። በቀጥታ በድርጅቱ ያልታቀፉን ወገኖችም የተለያዩ ኢህአዴግ ደጋፊ በሆኑ ማኅበራት እንዲደራጅ ይደረጋል። በሴቶች፣ በወጣቶች በአርሶ አደሮች አሁን ደግሞ በወጣቱ ሊግና በሴቶች ሊግ በማደራጀት ብዙ ሚልዮን ዜጎችን ለማሰባሰብ እየጣረ ይገኛል። በነዚህ ድርጅቶች ያልታቀፉ ዜጋ የተለያዩ ጥቅማ ጥቅሞች ለማግኘት ስለሚቸገር ደግሞ ወደደም ጠላም በአባልነት እንዲታቀፉ ይደረጋል።

ኢህአዴግ በድርጅትና በማኅበር ሊያሰባስባቸው ያልቻሉትን በቁጥጥሩ የሚያስገባበት ስልትም ዘይዷል። በገጠርና በከተማ መንግሥታዊ አካላትና የኮሚኒቴ ፖሊስ የሚባሉ አደረጃጀቶች ተፈጥረዋል። እያንዳንዱ ዕድሜው ለዓቅመ አዳም የደረሰ ዜጋ በመንግሥታዊ ቡድኖች መካተት እንደ ግዴታ ይታያል። የኮሚኒቴ ፖሊስ አደረጃጀትም የውዴታ ግዴታ ዓይነት ነው። እነዚህ አደረጃጀቶች ሲጠቃለሉ እያንዳንዱ ዜጋ በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ በኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ቁጥጥርና ተጽእኖ ስር ይሆል ተብሎም ይገመታል። ይህ አካሄድ እጅግ ፀረ ዲሞክራሲና አምባገነን የሚባሉ ፓርቲዎችና መንግስታት የሚከተሉት ነው። ኢህአዴግ እየተከተለ ያለውም ይህንኑ ነው።

4.1.7 የሕግ የበላይነትን የሚጸረር አቅጣጫ

የሕግ የበላይነት ተግባራዊ ይሆን ዘንድ የፍትሕ አካላት ነጻነት፣ ተጠ ያቂነትና ግልጽነት ሊሰፍኑ ይገባል። ሆኖም የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ የሚከተለው አቅጣጫ ይህን የሚጸረር ነው። የፍትሕ አካላት በኢህአዴግ ተጽእኖ ሥር መሆናቸውና ነጻነት እንደተነፈጋቸው ቀደም ብሎ ተገልጿል። ይህ ባልሆነበት ሁኔታ ደግሞ ከፍተኛ ባለሥልጣናት ተጠያቂ ሊሆኑ አይችሉም። ዳኞችና ሌሎች የፍትሕ ሠራተኞች ባለሥልጣናቱ ሲያጠፉ ደፍረው ሊከሷቸውና ተጠያቂ ሊያደርጓቸው አይችሉም። እንዲያውም ሀቅን ተከትለው ለመወሰን የሚሞክሩት አደጋ ላይ ይወድቃሉ። ሥራቸውን ያጣሉ የደረጃ ዕድገት ይነፈጋሉ። እስከ አሁን ድረስ በፖለቲካ ምክንያትና እጅግ ግልፅ ሆኖ ሊደበቅ ያልቻለ ወንጀል ካልሆነ በስተቀር ሕግን ተላልፎና

ጥፋት ፈጽሞ ከሥልጣን የተነሣ ከፍተኛ ባለሥልጣን አልታየም ። ብዙ ጊዜ የጥቃት ሰለባ የሚሆኑት ዝቅተኛ ሹማምንት ብቻ ናቸው። ይኸም ኢህአዴግ እየተከተለ ያለው የአብዮታዊ ዴሞክራሲ ፖለቲካ የሕግ የበላይነትን የሚጸረር መሆኑን ያመለክታል።

በኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ አካሄድ ተጠያቂነትና ግልጽነትም ተጓድሏል። በመሠረቱ ዴሞክራሲ ባልሰፈነበት ሁኔታ ግልጽነትና ተጠያቂነት መጓደሉ አይቀሬ ነው። ግልጽነትና ተጠያቂነት ለመጓደሉ ዜጎች ብቻ ሳይሆኑ የኢህአዴግ ፓርቲ አባላት ራሳቸውም የሚገነዘቡት ነው። ብዙ ጊዜ ችግር ተፈጥሯል ተብሎ በገፍ የሚወገደው የታችኛው የፓርቲ አባል እንጂ የላይኛው አባል አይደለም። የላይኛው ፓርቲ አመራር ሊወገድና ሊወቀስ ቀርቶ ሊጠየቅም አይችልም። በዚህ ጉዳይ ሕዝብ ተደጋጋሚ ጥያቄዎችን ቢያቀርብም ሰሚ አያገኝም። ለዘመናት የሥልጣን እርካቡን ተቆናጥጠው ያሉት የኢህአዴግ የአመራር አባላት የሚያስጠይቅ ጥፋት ስለሌላቸው አይደሉም። የግል ጉዳይ ቀርቶ በአገር ጉዳይ የሚያስጠይቁ በርካታ ጥፋቶችም ተፈጽመዋል። ዝግጅት ያልተደረገበት የኢትዮ ኤርትራ ጦርነት፣ የብዙ ዜጎችን ህይወት የቀጠፉ ግጭቶች፣ መጠን ያለፈባቸው በሰላማዊ ዜጎች የደረሱ ጥቃቶች፣ ወዘተ. በርካታ ጥያቄዎችን እያስነሱ ቆይተዋል። ሆኖም የፓርቲው አመራር ካለው ያልተገደበ ሥልጣን የተነሳ ተጠያቂ ሊሆን አልቻለም። በኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ የሕግ የበላይነት አልሰፈነም የሚባለውም ለዚህ ነው።

4.1.8 የብሄር ብሄረሰቦች የይስሙላ መብት

አብዮታዊ ዴሞክራሲ ከሁሉም በላይ ለመደቦችና ለቡድኖች መብትና ጥቅም እንደቆመ ይገልጻል። ከዚህ የተነሣም በአገራችን የብሄር ብሄረሰብ መብቶች ጠበቃና የበላይ ጠባቂ ሆኖ ለመታየት ይሞክራል። ይህን በማስረጃነት ለማስደገፍም የአገራችን ብሄር ብሄረሰብ ጽንፈኛ መብት ሕገ መንግስታዊ እውቅና ያገኘው በኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ፕሮግራም አማካይነት መሆኑን በኩራት ይገልጻል። በእርግጥ የአገራችን የብሄር ብሄረሰብ መብት የራሳቸው የብሄር ብሄረሰቦች ትግል ውጤት ነው። መብትና ጥቅም በማንኛውም ፓርቲ የሚቸር አይደለም። የአንድ ፓርቲ ችሮታ ከሆነም ዘለቄታ አይኖረውም። ሆኖም ኢህአዴግ ግዙፍ የሆነውን የብሄር ብሄረሰቦች የመገንጠል መብት አስከፊላቸው ቢልም እውነታው ከዚህ የተለየ ነው። እስከ አሁን ድረስ የመገንጠል ጥያቄ አቅርቦ ተግባራዊ ያደረገ ብሄር ወይም ብሄረሰብ የለም። መገንጠል ቀርቶ በክልል ለመዋቅር ያቀረቡትን እንደነ ሲዳማ ያሉ ብሄሮች ጥያቄም ተቀባይነት

አላገኘም። ይህ ከፍተኛ ጥያቄ ቀርቶ የኢትዮጵያ ብሄር ብሄረሰቦች ራሳቸውን የማስተዳደር መብትም አልተሰጣቸውም። የብሄር ብሄረሰቦች አስተዳደር ስልጣን ጨብጦ ያለው ኢህአዴግ ራሱ ነው። ሌላው ቀርቶ በየክልሉ «በህዝቡ ምርጫ» ለስልጣን የበቁትን አስተዳዳሪዎች እንኳ ሲፈልግ የሚሾማቸው ሲፈልግ የሚሸራቸው ናቸው። ከዚህ ሌላ አብዛኛዎቹ የክልሎች ምክር ቤት አባላት የኢህአዴግ አባላት ስለሆኑ በኢህአዴግ ቀጭን ትእዛዝ የሚመሩ ናቸው። ኢህአዴግ ከአንድ ማዕከል የሚያዛቸው ናቸው። በመሆኑም የብሄር ብሄረሰቦች መብት ተፈጻሚነት የይስሙላ ሆኖ ቀርቷል።

በእርግጥ በኢህአዴግ ሥልጣንና ፖለቲካዊ አቅጣጫ ከባድ ተጽእኖ በማያስከትሉት ጉዳዮች ላይ ክልሎች የተሻለ መብት አላቸው። ክልሎች ቋንቋቸውና ባህላቸውን ለማዳበር መቻላቸው የዚህ ውጤት ነው። ከዚህ ውጭ ያሉት ፖለቲካዊ ፋይዳ ያላቸው ጉዳዮች ግን በጠንካራ ማዕከላዊነት የተተበተቡ ናቸው። ይህ የኢህአዴግ በክልሎች የሚያደርገው ከፍተኛ ጣልቃ ገብነት እንደሌለው ሁሉ የብሄር ብሄረሰቦችን መብትና ፌደራሊዝምን የይስሙላ አድርጎታል። የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ የተማከለ ስልጣን የማጠናከር አባዜና የብሄር ብሄረሰቦች መብት እጅግ ተጻራሪ ሆነዋል። የእያንዳንዱ ክልል አመራር በማእከላዊው የኢህአዴግ ሥልጣን ይሁንታ መቀጠሉ ደግሞ በመጠቃቀምና በጌታና ሎሌ ግንኙነት የተመሠረተ እንጂ የብሄር ብሄረሰብ መብት በሚፈቅደው መርህና በሕገ መንግሥቱ ላይ ተመሥርቶ እንዳልሆነ መመልከቱ ይቻላል።

4.2 የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ በኢኮኖሚው ላይ የሚያስከትላቸው ችግሮች

4.2.1 የልማታዊ መንግሥት ችግር

ኢህአዴግ ከቅርብ ጊዜ ጀምሮ የአብዮታዊ ዲሞክራሲ የኢኮኖሚ መለያ በማድረግ ልማታዊ መንግሥት የሚል አቅጣጫ እንደሚከተል ገልጿል። ይህ በሊቀመንበሩ የቀረበውና አሁን የድርጅቱ መመሪያ እንዲሆን የተደረገው የኢኮኖሚ አቅጣጫ የመንግሥት ሚና በኢኮኖሚው በማገላት ቁጥጥሩን የሚያጠናክርበት ዘዴ ነው። በአንድ በኩል ከዓለም አቀፍ ድርጅቶች ጋር ባደረገው ውለታ መሠረት የሊቭራል ኢኮኖሚ አራምዳለሁ ሲል በሌላ በኩል ደግሞ ከባህርይው የመነጨ ሁሉን ነገር ለመቆጣጠር ካለው ፍላጎት የተነሳ መንግሥት በኢኮኖሚው ላይ ያለውን ቁጥጥር ከፍ የሚያደርግ አቅጣጫ ሊከተል ይፈልጋል።

በእርግጥ ከሊቭራል የኢኮኖሚ አስተሳሰብ ተነስቶም ቢሆን የመንግሥት ሚና በኢኮኖሚው መኖር የለበትም ሊባል አይገባም። እንዲያውም የገበያ ሥርዓቱ ገና

ባልዳበረበት ባልበለፀጉት አገሮች መንግሥት በኢኮኖሚው የሚኖረው ሚና ከፍ እንዲል ያደርገዋል። ይህ ማለት ግን የፖለቲካ ሥልጣን ለማጠናከር ተብሎ በእያንዳንዱ እንቅስቃሴ ጣልቃ በመግባት ኢኮኖሚውን መቆጣጠር አለበት ማለት አይደለም። ኢህአዴግ እያደረገ ያለው ግን ይህንኑ ነው። ኢህአዴግ የፋይናንስ ተቋማትን፣ የፓርቲ የንግድ ድርጅቶችንና መሬትን በመቆጣጠር ኅብረተሰቡን በቁጥጥሩ ሥር ለማስገባት ይፈልጋል። ልማታዊ መንግስት በሚል ጽሑፉ ባስቀመጠው አመለካከት ደግሞ የተወሰነውን ባለሀብት ኪራይ ሰብሳቢና ጥገኛ ብሎ በመፈረጅ የራሱ ደጋፊዎችን ብቻ ለማጠናከርና ለመፍጠር ይጥራል። ኢህአዴግ ኪራይ ሰብሳቢ ወይም ጥገኛ የሚላቸው ራሱ ባስቀመጠው ቀመር እንጂ የኢኮኖሚው ሕግጋት በፈጠረው ክስተት ላይ ተመስርቶ አይደለም። ለኢህአዴግ ታማኝና አደግዳጊ ያልሆኑ ባለሀብቶች በጥገኝነትና ኪራይ ሰብሳቢነት ተፈርጀው ከእንቅስቃሴያቸው ሊስተጓጉሉ ይችላሉ። ይህም ኢኮኖሚውን ሊጉዳ የሚችል አካሄድ ነው።

በኢህአዴግ የልማታዊ መንግስት ፅንሰ ሐሳብ መሠረት ዋነኛው የልማት ኃይል ተደርጎ እየተወሰደ ያለው የገጠሩ ሀብታም ገበሬ ነው። ኢህአዴግ ከሚያቀናቅናቸው የኢኮኖሚ ፅንሰ ሐሳቦች መካከል እጅግ አደገኛ ሊሆን የሚችለውም ይህ ሊሆን ይችላል። በካፒታሊስት ኢኮኖሚያዊ ዕድገት ሕግጋት ዘመናዊው የኢኮኖሚ ዘርፍ ክምችት የሚኘው በከተሞች ነው። ከተሞች የቴክኖሎጂ፣ የእውቀትና የክህሎት ማዕከላት ናቸው። ጥንትም ቢሆን የካፒታሊስቱ ሥርዓት አቆጣጠር ያደገው በነዚህ ማእከላት ነው። የሀብት ፍሰትም ከገጠር/ግብርና/ ወደ ከተማ ነው። ይህን የሀብት ክምችት ተጠቅመው የአገርን ኢኮኖሚ የገጠሩን ጭምር ሊለውጡ የሚችሉ ወገኖች የሚገኙትም በከተማ ነው። ሁኔታው ይህ ሆኖ ሳለ ኢህአዴግ በከተማው ኗሪ ተቀባይነት ስላጣ አዲስ ኢኮኖሚውን ለመምራት የሚችል መደብ ገጠር ውስጥ እፈጥራለሁ በማለት ቁርጠኝነቱን ገልጿል። የኢኮኖሚ ሕጉ ጠልፎ ስለሚጥለው ሊሆንለት ባይችልም አካሄዱ ግን አደገኛ ነው። ኢህአዴግ የራሱ የሆነ የሀብታም ገበሬ መደብ ለመፍጠር ቆርጦ ከቀጠለበት የአገሪቱ ፖሊሲዎች ሁሉ ይህን ለማሳካት መመቻቸታቸው የማይቀር ይሆናል። ይህም ከተሞች ዳብረው የኢኮኖሚ መሪነታቸው እንዳያረጋግጡና ዕድገቱን በዘላቂነት እንዳያስቀጥሉ እንቅፋት ከመሆን አያልፍም።

በኢህአዴግ የልማታዊ መንግሥት ጽንሰ ሐሳብ መሠረት አጋራዊ ከበርቴው በጥርጣሬ የሚታይ ነው። እንዲያው ኢህአዴግ አገራዊ ከበርቴውን ወላዋይ በሚል ፈርጆታል። ሆኖም በካፒታሊስት ስልተ ምርት አገራዊ ከበርቴው ወላኝ ሚና የሚጫወት መደብ ነው። ይህን መደብ አግልሎ ዝቅተኛ ካፒታል፣ እውቀትና ባህል

ያለውን ሀብታም ገበሬ መሠረት በማድረግ ዘላቂ ዕድገትና ልማት አረጋግጣለሁ ማለት ጭራሽ የማይሆን ነው። የሚያሳዝነው ነገር ለፖለቲካ ትርፍ ሲባል የአገራችን ኢኮኖሚ በቤተ ሙከራነት መጠቀሙን ነው። ስለሆነም የልማታዊ መንግሥት ንድፈ ሐሳብና ፖሊሲ ኢኮኖሚውን ለመቆጣጠርና የራስን ደጋፊ ኃይል ለመፍጠር ከማለም ያለፈ ፋይዳ አይኖረውም።

4.2.2 ኢኮኖሚን በፖለቲካ መሣሪያነት መጠቀም

በአገራችን የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ መንግሥት የሚኖረው ሚና በተመለከተ በርካታ ክርክሮች ሊነሱ ይችላሉ። መንግሥት ፈጽሞ በኢኮኖሚው እጁ ማስገባት የለበትም ከሚል ጀምሮ ከፍተኛ ጣልቃ ገብነት ሊኖረው ይገባል እስከሚል ክርክሮች ሊነሱ ይችላሉ። እነዚህ ክርክሮች መነሣታቸው አግባብነት ያለው ነው። ሆኖም የኢህአዴግ አካሄድ ከዚህ ለየት ያለ ነው። ኢህአዴግ በመሠረቱ ኢኮኖሚው ሥልጣን ለማራዘምና ለማደላደል እየተጠቀመበት ይገኛል። በቀጥታ ይሁን በተዘዋዋሪ የሚቆጣጠራቸው የአገር ሀብቶች ለፖለቲካ ፍጆታና ሥልጣኑን ለማጠናከር እየተጠቀመባቸው እንደሚገኝ በርካታ አብነቶች ሊቀርቡ ይችላሉ።

ቀደም ሲል ለመግለጽ እንደተሞከረው ኢህአዴግ ወሳኝ የፋይናንስ ተቋማትን ስለተቆጣጠረ የሚፈልጋቸውን ወገኖች ብድር በመለገስ ለማጠናከር የማይፈልጋቸውን ደግሞ ለማዳከም ይገለገልበታል። በአገራችን አሁን ከፍተኛ ሀብት አከማችተዋል የሚባለት ወገኖች አንዱ ምንጫቸው ይህ ፖሊሲ መሆኑ ይታወቃል። ልማታዊ ባለሀብቶች ተብለው የሚታወቁት የአገሪቱን የፋይናንስ አቅም በከፍተኛ ደረጃ ተጠቃሚዎች ሲሆኑ ጥገኞች የተባሉት ግን ዕድገታቸው እንዲዳከም ይደረጋል። ስለሆነም መንግሥት የተቆጣጠራቸው የፋይናንስ ተቋማት የአድልዎና የሙስና ማእከላት ከመሆናቸው ባሻገር መንግሥት በመሣሪያነት የሚገለገልባቸው ሆነዋል።

መሬትም ሌላው ለፖለቲካዊ መሣሪያነት የዋለ የአገር ሀብት ሆኗል። በገጠር መሬት የመንግሥትና የሕዝብ ነው ቢባልም በተጨማሪም ግን የመንግሥት ባለሥልጣናት ሀብት ሆኗል። ሕጋዊ ባልሆነ ወይም ሕግን ተገን በማድረግ ስፍር ቁጥር የሌላቸው ባለሥልጣናት የመንግሥት መሬት እንደዘረፉ አገርና መንግሥት ያወቀው ነው። በገጠር ያሉ አርሶ አደሮች ከመሬታቸው እንዳይፈናቀሉ ሲሉ የካድሬዎች አገልጋይ ሊሆኑ እንደሚገደዱም ራሳቸው በስፋት የሚናገሩት ነው። ገበሬው ነጻነቱ ተነጥቆ በካድሬዎች ተጽእኖ ሥር የወደቀው መንግሥት ወሳኝ የሆነውን ሀብት ተቆጣጥሮ ዋስትና ስለከለከለው ነው። የመሬት ጉዳይ ከተነሳ ዘንድ በአሁኑ ጊዜ የአርሶ አደሮች ከባድ

ችግር የሆነው ከመሬታቸው በአስገዳጅ መፈናቀላቸው -ጽሕፍትተጽደ መሆናቸው? ነው። ለአበባ፣ ለአትክልትና ፍራፍሬ፣ ለፋብሪካ፣ ወዘተ. እየተባለ ያለ በቂ ካሳና ዘላቂ ዋስትና የሚፈናቀለው ገበሬ ቁጥሩ ከቀን ወደ ቀን እየጨመረ ነው። አቤት ብሎ ሰሚ ስላጣም እያለቀሰና እያዘነ የሚኖረው ገበሬ ቁጥር ስፍር የለውም። ይህ በከተሞች አካባቢ የተጀመረው ክስተት አሁን ራቅ ወደአሉ መንደሮችም እየገባ ነው። የኢህአዴግ ልማታዊ መንግሥት አንዱ ውጤት ይኸው ነው።

መንግስት መሬትንና የፋይናንስ ተቋማትን በመቆጣጠር እያሳደረ ያለው ጫና እንዳለ ሆኖ በእርዳታ የሚገኘውንና ለሕዝብ የሚከፋፈለውን ገንዘብ ሳይቀር በፖለቲካ መሣሪያነት እየተጠቀመበት ነው። በገጠር በሴፍቲኔት መርሃ ግብር ለመታቀፍ በከተማም ብድርና እርዳታ ለማግኘት ቢያንስ በኢህአዴግ ቁጥጥር ባሉት ማኅበራት መሳተፍ የግድ ይላል። ከዚያ ያለፈም በአባልነት መመዝገብ አስፈላጊ ይሆናል። ይህ አካሄድ በአገሪቱ በሙሉ የሚሠራበት ነው። በመሆኑም ኢህአዴግ እየተከተለ ያለው ዕርዳታን በመሣሪያነት ተጠቅሞ ደጋፊና አባል የማሰባሰብ ተግባር አደገኛ እየሆነ ነው።

መንግሥት በአገራችን ከፍተኛው ቀጣሪ ነው። በመንግሥት ደመወዝ የሚተዳደሩ ወገኖች እጅግ በርካታ ናቸው። በቢልዮን የሚቆጠር ገንዘብም ለደመወዝና ለውሎ አበል ይውላል። ይህን በቢልዮኖች የሚቆጠር የመንግሥት ገንዘብ በማሰማራት ሠራተኛ ቀጣሪ በመሆኑ ኢህአዴግ አባላትን ለመመልመልና ለማጠናከር እየተጠቀመበት ይገኛል። የመንግሥት ሠራተኛ የኢህአዴግ አባል እንዲሆን ከመወትወቱ በተጨማሪ አባል ካልሆነ እንደጠላት እየተቆጠረ ከዕድገት ከሥልጠናና ከተለያዩ ጥቅማ ጥቅሞች እንዲቀር ይደረጋል። ይህን የኢህአዴግ አካሄድ የማይቀበሉ ሥራውን እየለቀቁ ሲሄዱ አብዛኛዎቹ ደግሞ አማራጭ በማጣት ለኢህአዴግ አሠራር ተገዢ ሆነው ይገኛሉ። እነዚህ የአገሪቱን ልማትና ዕድገት እንዲመሩ የዜጎች አደራ የተጣለባቸው ሠራተኞች በአንድ ፓርቲ አስተሳሰብ ተቀፍድደው እንዲኖሩ መደረጋቸው በልማትና በዕድገት የሚያስከትለው ተጽእኖ ቀላል አይሆንም፤ የሠራተኛው ተነሳሽነትና ቁርጠኛነትን በመግደል እምቅ አቅምን ያጠፋል።

ኢህአዴግ በተለይ በአሁኑ ጊዜ ደጋፊዎቹና አባላቱ ያልሆኑትን ለመመንጠር ቆርጦ የተነሣ ይመስላል። መሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ /Business Processing Reengineering/ በሚል የጀመረው እንቅስቃሴ ሠራተኞች ለገዢው ፓርቲ ያላቸው ታማኝነት እንጂ ምያዊ ብቃታቸው ዋጋ የጣበት ሁኔታ ተፈጥሯል። ከዚህ የተነሣም ብቃታቸው አንሶ ታማኝነታቸው የላቀ ሠራተኞች ከፍተኛ የምደባ ቦታ ሲያገኙ

በሙያቸው የበለጡትና ነጻ የሆኑት ግን ቦታ እንዲያጡ እየተደረገ ነው። በርካታዎቻችንም ከሥራ የመሰናበትና የመንሳፈፍ ሰለባ እየሆኑ ነው።

4.2.3 ፍትሐዊነት የጎደለው የኢኮኖሚ አቅጣጫ

ኢህአዴግ ቀደም ሲል በአጠቃላይ ለገበሬው የቆመ ድርጅት መሆኑን ይገልጽ ነበር። አሁን ግን ገበሬውን በሁለት ከፍሎታል። አንዱ ክፍል ሀብታም ገበሬ ሲሆን ሁለተኛውን ደግሞ ተስፋ የሌለው ወይንም መናጢ ገበሬ ብሎታል። ኢህአዴግ ቆርጦ የተነሣው ሀብታም ገበሬውን አጠናክሮ የሥልጣን መሠረቱ ለማድረግ ስለሆነ ተስፋ የሌለው ያለውን ገበሬ እንዲረሳ አድርጎታል። የዚህ ዓይነት ገበሬ እጣ ፈንታ ተቀጣሪ ሆኖ ማገልገል ነው ቢልም የገጠሩ ልማት ደካማ በሆነበት ሁኔታ በደህና ዋጋ ቀጣሪ ሊያገኝ አይችልም። በመሆኑም ወደ ከተማ በመፍለስ ሥራ ይፈልጋል። በኢህአዴግ ፖሊሲ ለከተሞች የተሰጠው ትኩረት ዝቅተኛ በመሆኑ ደግሞ እነዚህን የፈለሱ ሥራ አጥ ገበሬዎች ሊያስተናግድ አይችልም። በመሆኑም በገጠር ፍልሰትን ሲያስከትል በከተማ ደግሞ የሥራ አጠኝን ክምችት ከፍ በማድረግ እጅግ የተቸገሩና ጎስቋላ ወገኖችን ያበራክታል።

ኢህአዴግ በከተሞች ትላልቅ ኢንዱስትሪዎች ተቋቁመው በርካታ ሥራ አጠኝን እንዲቀጥሩ በማድረግ ፈንታ በአነስተኛ የሀብታም ገበሬዎች ኢኮኖሚ የተመሠረተ ኢኮኖሚ እገነባለሁ በማለቱና በከተማም ከመሠረታዊ ኢንዱስትሪዎች ይልቅ «ለአነስተኛና ጥቃቅን ኢንዱስትሪዎች» ይበልጥ ትኩረት እሰጣለሁ በማለቱ የሚፈለገውን ግዙፍና አስተማማኝ ዕድገት ሊያስመዘግብ አልቻለም። ከዚህ በተጨማሪም ፍትሐዊ የሆነ የሀብት ክፍፍል እንዲኖር ትኩረት ሰጥቶ አልተንቀሳቀሰም።

ኢህአዴግ ይህ የፍትሐዊ የሀብት ክፍፍል ጥያቄ ሲነሳ የሚከተለው የኢኮኖሚ አቅጣጫ በባህርይው ፍትሕን ስለሚያረጋግጥ ችግር እንደማይኖረው ይገልጻል። ሆኖም ሀብታም ገበሬውን የሚሸልምና አቅም የሌለውን ደህ ገበሬ የሚያንቋሽሽና የሚገድል ፖሊሲ በማንኛውም መስፈርት ፍትሐዊ ሊሆን አይችልም። ኢኮኖሚው የሚመራበት አቅጣጫ ካፒታሊስት ቢሆንም በዚህ ማዕቀፍ ሥር ሆኖ ሊደረግ የሚችለውን ፍትሐዊ የሀብት ክፍፍል ግን መጤን ይኖርበታል። አለበለዚያ የኢኮኖሚው አቅጣጫ ባህርይ ራሱ ፍትሕን ያስከትላል ማለት ከፍተኛ ስሕተት ይሆናል።

5. የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲና አደጋው

ኢህአዴግ እየተከተለ ያለው አብዮታዊ ዴሞክራሲ አቅጣጫ የአገራችን የፖለቲካና የኢኮኖሚ ችግሮች ምንጭ መሆኑ ከፍ ብሎ ተገልጿል። ይህ ኢህአዴግ እየተከተለ ያለው አቅጣጫ እንዲቆም ካልተደረገ ችግር ከመፍጠር አልፎ በአገሪቱ ሠላምና መረጋጋት አደጋን ሊያስከትል ይችላል። ኢህአዴግ እየተከተለ ያለው ፖለቲካዊ አቅጣጫ የአምባገነንነትና የበላይነት አቅጣጫ ነው። ኢህአዴግ በአገሪቱ ፖለቲካ የበላይነት ማረጋገጥ እንዳለበት ሳያወላውል ግልጽ አድርጎታል። ግልጽ ማድረግ ብቻ ሳይሆን በተግባርም ተቃዋሚዎችን በማዋከብ፣ ዜጎችን በማሸበር፣ የፖለቲካ ምሕገዳሩን በማጥበብ ብቸኛ ገዢ ፓርቲ ሆኖ ለመቀጠል እየተንቀሳቀሰ ይገኛል። እንደውም ከአሁን ወድያ ለ30 እና ከዚያ በላይ ዓመታት በሥልጣን ለመቆየት እንደሚፈልግ የጃፓንና የስዊድን ፓርቲዎችን እያጣቀሰ ይገኛል። ይህ አካሄድ ሕገ መንግስቱን የሚጸረር ነው። ሕገ መንግስቱ መድብለ ፓርቲና መድብለ ሐሳብ ተቀባይነት አግኝተው ዜጎች ፍትሐዊና ነጻ በሆነ መንገድ ተወዳድረው ሥልጣን ለመያዝ እንደሚችሉ ይደነግጋል። የኢህአዴግ አካሄድ ግን የዚህ ተጸራሪ እየሆነ ነው።

በአንድ አገር ውስጥ ሕገ መንግስት ተከብሮ ሥራ ላይ ካልዋለ ያለው አማራጭ የኃይልና የጡንቻ አገዛዝ ነው። እንደኛ ባለው እጅግ በተወሳሰበ ፖለቲካ የተጠመደ አገር ደግሞ እንኳን በአምባገነናዊ መንገድ በዴሞክራሲያዊ መንገድም ማስተዳደር አስቸጋሪ ይሆናል። የአገራችን ተጨባጭ እውነታ ውስብስብ የሆነው ፖለቲካ እጅግ ዴሞክራሲያዊና ስምምነት -ቸጻነስጽነስጭስ? በሰፊነበት አግባብ ብቻ መረጋጋት፣ ልማትና አንድነት መፍጠር ይቻላል። አለበለዚያ የዜጎችና ብሄር ብሄረሰቦች መብቶች በተረገጠበት ሁኔታ አለመግባባት፣ ግጭት፣ በመጨረሻም መበታተንን ሊያስከትል ይችላል። ይህ አማራጭ የማይፈለግ ቢሆንም ገዢው ፓርቲ እየገፋ ያለው ግን ወደዚህ ወደ ማይፈለገው አቅጣጫ ነው።

ዛሬ በአገራችን የተለያዩ ተቃዋሚዎችን በሰላማዊ መንገድ በማስማት የሚገኙ ፓርቲዎች ይገኛሉ። ከዚህ ሌላም ትጥቅ አንግበው የሚዋጉ ወገኖች አሉ። እነዚህን ወገኖች በጡንቻና በኃይል ለመቆጣጠር መሞከር የሚያስከትለው አደጋ ቀላል አይሆንም። የሰው ህይወት ከማለፍና የአገር ሀብት ከመባከኑ በተጨማሪ እየቆየ ሲሄድ እንደሌሎች አገሮች መንግሥር አልባነትን አስከትሎ መበታተንና መለያየትንም ሊያስከትል ይችላል። ኢህአዴግ እየተከተለ ያለው አቅጣጫ መቋጫ ካልተበጀለት የተዳፊነ ቢመስልም ሊፈነዳ የሚችል ነው። የታመቀው ብሶት ሲፈነዳ ደግሞ ማስቆሙ ቀላል አይሆንም። ስለሆነም አደጋው ከወዲሁ መጤን ይኖርበታል።

6. አማራጭ መፍትሔው ምንድን ነው?

ኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ በሚል እያራመደው ያለው አምባገነንነትን የሚያስከትል የፖለቲካ አቅጣጫ ካለው ሥልጣንን በብቸኝነት የመቆጣጠር ፍላጎት የሚመነጭ ስለሆነ አካሄዱ የሚበጅህ አይደለም፤ መንገድህን ለውጥ፤ ብሎ ማስለወጥ አይቻልም። እንዲያውም በዚህ አቅጣጫ እየተጓዘ ችግር ውስጥ በሚዘፈቅበት ጊዜ ይበልጥ አምባገነን ይበልጥ አፋኝ እየሆነ ከማይወጣበት ማጥ ውስጥ ይገባል። ይህ አደገኛ አቅጣጫውን ማስቆም የሚቻለው አደጋውን የተመለከቱ ዜጎችና የፖለቲካ ድርጅቶች ቢያንስ ይህን አደጋ በመቀልበስ ዙሪያ ተሰባስበውና ተስማምተው አደጋውን ለማስቆም መሞከር ነው። ይህን ያደርጉ ዘንድም

1ኛ/ በተቃዋሚዎች መካከል ያለውን አለመግባባት ማስወገድ፤

ተቃዋሚዎች በመካከላቸው ያለውን ልዩነት ከማጉላት ይልቅ በሚያስማሙባቸው በርካታ ጉዳዮች ዙሪያ ተገናኝተው አብረው በመሥራት በአገሪቱ የፖለቲካ ሂደት ያላቸውን ተጽእኖ እንዲያደግ ማድረግ ይጠበቅባቸዋል። ይህን ካደረጉ የአፈና መዋቅሮችን፣ የኢኮኖሚ ተቋማትንና በርካታ አባላትን በማቀፉ የማይበገር የሚመስለውን ኢህአዴግ ባላቸው የፖለቲካና የሞራል የበላይነት ሊያሸንፉትና ለአገራችን የሚበጅ አማራጭ ሊያስገኙ ይችላሉ። ስለሆነም ያላቸውን እምቅ አቅም አሳንሰው ሳያዩ በጋራ በመሥራት ለውጥ ለማምጣት ጥረት ማድረግ ይኖርባቸዋል።

ተቃዋሚዎች ተበታትነውና በተናጠል ፋይዳ ያለው ሥራ ሊሠሩ አይችሉም። ፋይዳ ያለው ሥራ መሥራት ቀርቶ በወሳኝ አገራዊ ጉዳዮች ዙሪያ ለመደራደርና ለመወያየት የሚችሉ አይሆኑም። በእርግጥ አማራጭ ሆኖ ለማቸነፍ ብቻ ሳይሆን ለመደራደርም የኃይል ሚዛኑን መለወጥ አስፈላጊ ነው። አሁን ያሉት ከዘጠና በላይ የፖለቲካ ፓርቲዎችና ድርጅቶች ባሉበት ሁኔታ ከቀጠሉ ለኢህአዴግ አገዛዝ እጅግ የተመቼ ይሆናሉ። ይኸ ሲባልም ለመቃወም ብቻ ተብሎ መሰባሰብ ይኖርባቸዋል ለማለት አይደለም። ቢያንስ ሊያቀራርባቸው የሚችሉ የተወሰኑ የጋራ ፖለቲካዊ ዓላማዎች ሊኖሯቸው ይገባል። ከፍ በለው የተጠቀሱት የአገራችን የፖለቲካ ችግሮች ለመፍታት መቆም በራሱ መግባባትና ኅብረት ለመፍጠር በቂ ምክንያት ሊሆን ይችላል። በመሆኑም ለአገር ዕድገትና ለውጥ ሲሉ በመካከላቸው ሊኖሩ የሚችሉን መለስተኛ ልዩነቶች ወደ ጎን በመተው አንገብጋቢ በሆኑት አገራዊ ጉዳዮች ዙሪያ በመደራደርና በመወያየት ተባብረው ለመሥራት ዝግጁ መሆን ይኖርባቸዋል።

2ኛ/ ገዥው ፓርቲ ሕገ መንግሥቱን እንዲያከብር መታገል፤

በኢትዮጵያ የተጻፈ ሕገ መንግሥት አለ። በዚህ ሕገ መንግሥት በርካታ መሰረታዊ መብቶች ተደንገገዋል። ቢያንስ መሰረታዊ የሆኑ ዲሞክራሲያዊና ሰብአዊ መብቶች በሕገ መንግሥቱ ተደንገገዋል። የተቃዋሚዎች አማራጭ ከዚህ ሕገ መንግሥት ሊቀዳ ይችላል። ኢህአዴግ በአንድ በኩል ሕገ መንግሥቱንና ሕገ መንግሥታዊ ሥርዓቱን እንደሚያከብር እየገለጸ በሚያስራጩቸው ሌሎች ሠነዶቹ ግና ሕገ መንግሥቱን የሚጻረሩ ብቻ ሳይሆኑ ሕገ መንግሥቱን ከሥሩ የሚንዱ አቋሞችን በማራመድ ላይ ይገኛል። የልማታዊ መንግሥት ፅንሰ ሐሳብና የሥልጣን የበላይነት /ጠቅላይነት/ ፅንሰ ሐሳብ ሕገ መንግሥቱን በመሰረቱ እንደሚጻረሩ ይዘታቸው የተመለከተ ሁሉ በቀላሉ ሊገነዘበው ይችላል።

ኢህአዴግ ሕገ መንግሥቱን አክባሪና አስከባሪ በመምሰል ሌሎችን በሕገ መንግሥት አፍራሽነት ቢከሳቸውም ሕገ መንግሥቱን እየሰረበረና እያፈረሰ ያለው እሱ መሆኑን ተገንዝቦ ትግል ማፋፋም ያስፈልጋል። ኢህአዴግ ሕገ መንግሥቱን በሚገባ ካከበረ የጨዋታው ሜዳ በእኩልነት ላይ የተመሠረተ ሊሆን ይችላል። ያኔ የፈለገውን የፖለቲካ አቅጣጫ ቢያራምድም አግባብነት ያለው ይሆናል። አሁን ግን በሕገ መንግሥቱ የሰፈሩትን መለስተኛ ድንጋጌዎችን እንኳ እያከበረ አይደለም። አገሪቱን በምርኮ እንደተቆጣጠራት በመቁጠር ከሕገ መንግሥቱና ከሕግ በላይ በመሆን ፈላጭ ቆራጭ ሆኖ ይገኛል። የተቃዋሚዎች አንዱ ተግባርም ኢህአዴግ ሕገ መንግሥቱን እንዲያከብር ማድረግ ይሆናል።

3ኛ/ የፖለቲካ ምኅዳሩ እንዲሰፋ መታገል፤

በአገራችን በአሁኑ ጊዜ የፖለቲካ ምኅዳሩ እጅግ ጠቦ ይገኛል። ከጊዜ ወደ ጊዜም ምኅዳሩ ይበልጥ እየጠበበ እየሄደ ነው። ይህ ሁኔታ በአገሪቱ ሊያስከትለው የሚችለው አደጋ በቀላሉ መታየት የለበትም። ኢህአዴግ ምኅዳሩን እንዲያሰፋ ጠንካራ ጫና ሊደረግበት ይገባል። ጫናው መምጣት ያለበትም ከአገሪቱ ዜጎች ነው። ምክንያቱም የፖለቲካ ምኅዳሩ መጥብብ የሚጐዳው ፖለቲከኞችን ብቻ ሳይሆን እያንዳንዱ ዜጋን ነው። ሕዝቡ አሁን ያለውን አስቸጋሪ የፖለቲካ ሁኔታ እንዲገነዘብ ማድረግ ተገቢ ነው። በተለይ ኢህአዴግ የአገሪቱን ፖለቲካዊ መልክዓ ምድር ብቻውን ለመቆጣጠር እያደረገ ያለውን እንቅስቃሴ በማስቆም ረገድ ዜጎች የበኩላቸውን እንዲወጡ መጠየቅ አስፈላጊ ይሆናል።

የፖለቲካ ምኅዳሩ የማስፋት ጉዳይ የአገራችን ጥያቄ ብቻ ሳይሆን የአካባቢያችንና የዓለም ዓቀፍ ኃይሎችም ጭምር ነው። በኢትዮጵያ ፖለቲካዊ ምኅዳሩ ከጠበበ ለብጥብጥና ለሰላም እጦት ምክንያት ይሆናል። ኢትዮጵያ ታክል ከፍተኛ ስትራቴጂያዊ ጠቀሜታ ያላት አገር ከታመሰች ደግሞ የአካባቢው ሃገራት ይሁን የዓለም ዓቀፍ ኃይሎች ጥቅም ሊገባ እንደሚችል ማስገንዘቡ ተገቢ ይሆናል። የኢትዮጵያ መረጋጋትና ሠላም በሠራዊትና በጡንቻ ብቻ ዋስትና ሊያገኝ እንደማይችል ግንዛቤ መውሰድ ይኖርበታል። የመንግስቱ ኃይለማርያም፣ የአፄ ኃይለ ስላሴና የሰይድ ባሬ መንግሥታት በቂ ጡንቻ እንደነበራቸው የቅርብ ታሪካቸው ይመስክራል። ሆኖም በዚህ ጡንቻቸው ሰላምና መረጋጋትን ሊያረጋግጡ አልቻሉም። የሰላምና መረጋጋት ዋነኛ መሠረት ዲሞክራሲና የፖለቲካ ኃይሎች ስምምነት ነው። በመሆኑም በኢትዮጵያ ጥቅማቸውን ለማራመድ የሚፈልጉ ኃይሎችም ይህን ተገንዝበው መንቀሳቀስ እንዳለባቸው ማሳሰብ ያስፈልጋል። ወሳኙ ጉዳይ የራሳችን እንቅስቃሴ ቢሆንም እነዚህ ኃይሎችም የተወሰነ ሚና ይኖራቸዋል። በመሆኑም የፖለቲካ ምኅዳሩን ለማስፋት በሚደረገው ትግል የተቻላቸውን አስተዋጽኦ እንዲያደርጉ ይጠበቃል።

4ኛ/ ነፃና ፍትሐዊ ምርጫ እንዲካሄድ ለማስቻል መንቀሳቀስ፤

የአገራችን የፖለቲካ ሁኔታ ዳግም የሚፈተንበት ጊዜ ተቃርቧል። 2002 ዓ.ም የምርጫ ጊዜ ነው። ይህ ምርጫ የአገራችንን የቅርብና የሩቅ እድል የሚወስን ይሆናል። በተነጻጻሪ ነጻና ፍትሐዊ ምርጫ ከተካሄደ የኢትዮጵያ መፃኢ እድል ብሩህ ይሆናል። የ1997 ዓ.ም ዓይነቱና እሱን ተከትሎ የተካሄደው የአካባቢ ምርጫ ዓይነት ከሆነ ግን የኢትዮጵያ መፃኢ እድል ተስፋ ቢስ ይሆናል። አሁን ያለው የኢህአዴግ አካሄድ ነጻና ፍትሐዊ ምርጫ እንዳይካሄድ የሚያደናቅፍ እንደሆነ ከወዲሁ እየተያየ ነው። የመገናኛ ብዙሀን ነጻነት መገደብ፣ የሲቭል ማኅበረሰብ እንቅስቃሴ በሥጋት ታይቶ ለመቆጣጠር መሞከሩ፣ ተቃዋሚዎችን በጠላትነት መፈረጃ፣ ተቃዋሚዎችን ከተቻለ በአጋርነት ለማሰለፍ አለበለዚያም ለመበተን እንቅስቃሴ መካሄዱ ሁኔታው ከወዲሁ ተስፋ ቢስ ያደርገዋል። ሆኖም በነዚህ እንቅስቃሴዎች ተስፋ ባለመቁረጥ ነጻና ፍትሐዊ ምርጫ የሚካሄድበትን ሁኔታ ለማመቻቸት ከወዲሁ መደራደር አስፈላጊ ይሆናል። ድርድሩ ሕዝቡ አውቆት የመፍትሔው አካል የሚሆንበት ሁኔታም ማመቻቸት ያስፈልጋል።

5ኛ/ የጠራ አማራጭ የፖለቲካ ፕራግራም፣ ስልትና ስትራቴጂ ይዞ መውጣት፤

የኢህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲ ችግሮችን ለመዳሰስ ተሞክሯል። የተዳሰሱት ችግሮች እዛ እያለም መፍትሔዎች ናቸው። ዋናዎቹ የተጠቀሱት የአብዮታዊ

ዴሞክራሲ ችግሮች አንስቶ በመነጋገር መፍትሔዎችን ማስቀመጥ ይቻላል። ሆኖም መፍትሔዎቹ አነጋጋሪ ሊሆኑ ስለሚችሉ ጊዜ ሳይወስዱ በነዚህ ዙሪያ መነጋገርና የጋራ የፕሮግራም ረቂቅ መንደፍ ተገቢ ነው። በፕሮግራሙ ረቂቅ የሚቀርቡ ዓላማዎች ከታወቁ በኋላ ደግሞ ስልትና ስትራቴጂ ለመንደፍ ጥረት ማድረግ ያሻል። በዚህ ረገድ የኢህአዴግ አብዮታዊ ዴሞክራሲ ችግሮች አስተዋጽኦ ሊያደርጉ ይችላሉ። ኢህአዴግ አምባገነናዊ ሥርዓት ለመገንባት ሲል የፖለቲካው የበላይነት የማረጋገጥ ንድፍ ሐሳብ ሰንዘር ተግባራዊ ለማድረግ በመንቀሳቀስ ላይ ይገኛል። ተቃዋሚዎችም ይህን አደገኛ አካሄድ ሊያመክኑ የሚችሉ ስልቶችና ስትራቴጂ ነድፈው በጋራ መንቀሳቀስ ይኖርባቸዋል። ይህን ሊያሳኩ ካልቻሉ እንቅስቃሴያቸው ከወዲሁ እንደተጨናገፈ ሊቆጥሩት ይገባል።

ዋቢ የተደረጉ ጽሑፎች

1. A.Rezinko 1978. The Comintern and the East: Strategy and Tactics. Progress Publishers, Moscow
2. የኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ መኮንኖች አብዮታዊ ንቅናቄ ፕሮግራም ገጽ 1983
3. የኢትዮጵያ ላብ አደሮች ፓርቲ፣ ታህሳስ 1983፣ ወያኔ ናይ ኢትዮጵያ ሸቃላይ ፕሮግራም /ትግርኛ/
4. አህአዴግ፣ ጥር 1983፣ የአህአዴግ አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ ፕሮግራም
5. አህአዴግ የሽግግር ጊዜ የትግል ሂደትና ቀጣይ ተግባራት /ትግርኛ/
6. አህአዴግ፣ ነሐሴ 1989፣ አብዮታዊ ዲሞክራሲ መለያ እምነቶቻችን
7. አህአዴግ፣ ጥቅምት 1999፣ ልማት ዲሞክራሲና አብዮታዊ ዲሞክራሲ
8. አህአዴግ ፣ ጥቅምት 1999፣ የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ስትራቴጂ ታክቲኮችና የአመራር ጥያቄ
9. Meles Zenawi: African Development: Dead Ends and New Beginnings
- 10 አህአዴግ ሰኔ 2000ዓም አገራዊ ለውጦች ቀጣይ ፈተናዎችና አብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ መፍትሔዎች